ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.10.2024 г.
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Република Молдова

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

Политиката на разширяване на Европейския съюз (ЕС) продължава да бъде от основно значение за опазването и насърчаването на мирна, стабилна, силна и обединена Европа. Агресивната война на Русия срещу Украйна потвърждава необходимостта от решителна геостратегическа инвестиция. Членството на Република Молдова (наричана по-нататък „Молдова“) в ЕС е в интерес на Съюза от политическа и икономическа гледна точка и от гледна точка на сигурността. То е пряк отговор на европейските стремежи на молдовския народ, допринасящ за подобряване на неговите икономически и социални условия на живот и за по-сигурно, мирно и просперираще бъдеще.

Молдова започна социално-икономическата си конвергенция с ЕС през 2014 г. с временното влизане в сила на Споразумението за асоцииране между ЕС и Молдова и на задълбочената и всеобхватна зона за свободна търговия (ЗВЗСТ). Чрез Икономическия и инвестиционен план (ИИП) за Източното партньорство ЕС, в сътрудничество с международните финансови институции, вече е мобилизирал 1,6 милиарда евро публични и частни инвестиции във водещи проекти за Молдова. В рамките на ИИП бяха направени инвестиции в сектори от критично значение, като например свързаност, енергийна ефективност, развитие на стопанската дейност и конкурентоспособност. През 2022 г. перспективата за присъединяване към ЕС даде тласък на Молдова да предприеме структурни реформи и да ускори привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС, по-специално в областта на основните принципи, включително принципите на правовата държава, за да получи ранен достъп до единния пазар. Въпреки това способността на страната да съживи икономическия си растеж и да напредне с необходимите социално-икономически реформи беше силно засегната от пандемията от COVID-19, както и от икономическата и социалната тежест в резултат на агресивната война на Русия срещу Украйна и опитите за дестабилизиране на страната чрез кампании за дезинформация, както и чрез енергийна и икономическа принуда. Като една от най-бедните държави в региона брутният вътрешен продукт (БВП) на глава от населението в Молдова продължава да бъде 29 % от средния за ЕС, което показва значително изоставане в сближаването с ЕС. При сегашния темп на икономически растеж и бавните темпове на сближаване страната ще бъде възпрепятствана да напредва бързо по своя път към ЕС без по-нататъшна решителна политическа и икономическа подкрепа.

ЕС признава важността на подкрепата за партньорите от Западните Балкани с новия план за растеж за Западните Балкани, който беше представен през 2023 г. Със специалния механизъм за Украйна ЕС демонстрира непоколебимата си подкрепа за страната. Планът за растеж за Западните Балкани беше въведен, за да се подпомогнат тези държави в справянето с предизвикателствата, свързани със сближаването с ЕС, и да се спомогне за ускоряване на процеса на присъединяването им. Предложената финансова помощ е в допълнение към съществуващата финансова подкрепа. За да даде нов и сравним тласък на икономиката и обществото на Молдова, Комисията представя Плана за растеж на Молдова (подробно изложен в придружаващо съобщение на Комисията). Той ще стимулира реформите и инвестициите, необходими за ускоряване на процеса на присъединяване и за насърчаване на растежа на икономиката на Молдова в полза на нейния народ.

Планът за растеж на Молдова се основава на три стълба:

– ускоряване на социално-икономическите реформи и реформите в основните области;

– подобряване на достъпа до единния пазар на Европейския съюз;

– увеличаване на финансовата помощ чрез специален Инструмент за реформи и растеж за Молдова (наричан по-долу „Инструментът“).

Тези три стълба, които взаимно се подсилват и се основават на резултатите от процеса на реформи в съответствие със Споразумението за асоцииране/ЗВЗСТ и ИИП, са насочени към основните структурни причини за ниския икономически растеж, с оглед да се постигнат социално-икономическите ползи от интеграцията преди присъединяването към ЕС. Настоящият регламент е насочен към третия стълб на плана за растеж на Молдова.

Предложеният Инструмент следва тясно модела на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани[1].

Като централен елемент на плана за растеж с Инструмента ще бъдат въведени строги условия, тъй като **плащането на средства от ЕС ще зависи от напредъка, постигнат при осъществяването на реформите**, по-специално при повишаването на социално-икономическата конвергенция и конкурентоспособността, както и в областта на основните принципи.

Инструментът ще бъде финансиран с двустранно отпуснати средства в размер на 420 милиона евро, предвидени за Молдова в бюджета на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС — ГЕ), обхващащ периода 2025—2027 г.

През периода 2025—2027 г. максималният размер на ресурсите, предоставени на Молдова чрез Инструмента, ще бъде 1 785 милиона евро (по текущи цени). Тази сума съчетава преференциални заеми в размер до 1 500 милиона евро и неподлежаща на връщане финансова подкрепа в размер до 285 милиона евро. В допълнение към посочената по-горе максимална сума, която може да бъде отпусната на Молдова, 135 милиона евро ще бъдат заделени в общия фонд „Провизии“ за осигуряване на заемите.

Безвъзмездната подкрепа ще обхваща подкрепата, предоставена от Съюза за проекти, одобрени по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство (ПИПС) — една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947, както и допълнителна подкрепа. Тази допълнителна подкрепа ще включва подкрепа за организациите на гражданското общество и техническа помощ, което ще улесни изпълнението на реформите и пътя на Молдова за присъединяване към ЕС.

Освен това се очаква чрез Инструмента да бъдат мобилизирани до 2 500 милиона евро нови инвестиции от международните финансови институции и частния сектор. Подобно на инвестиционната рамка за Западните Балкани ПИПС ще бъде основното средство за осъществяване на инвестиции. В **Икономическия и инвестиционен план** (ИИП) за Източното партньорство са посочени основните инвестиции, които ще бъдат продължени по линия на плана за растеж. Тези инвестиции ще бъдат насочени към сектори, които са ключови мултиплициращи фактори на социално-икономическото развитие: свързаност, включително устойчив транспорт, енергетика, екологичен и цифров преход, образование и развитие на уменията. Изпълнението ще се осъществява в сътрудничество с международните финансови институции и банките за развитие на

[1] Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани

държавите — членки на ЕС, и ще привлича допълнителни инвестиции, включително от частния сектор.

За да се възползва напълно от възможностите, заложени в плана за растеж, от Молдова ще се очаква да изготви програма за реформи, в която да бъдат изложени **основните социално-икономически и фундаментални реформи**, които държавата възнамерява да предприеме през периода 2025—2027 г., за да ускори сближаването си с ЕС. Комисията ще направи оценка и ще одобри програмата.

Програмата за реформи ще бъде в съответствие със стратегията за растеж на страната и ще бъде насочена към структурните недостатъци в траекторията на устойчивия и приобщаващ растеж на страната.[2]

Като минимум 25 % от сумата, предоставена под формата на заеми при изключително преференциални условия на бюджета на Молдова, ще бъдат постепенно разпределени за ПИПС, за да се гарантира изпълнението на основните инвестиции. Това ще бъде в допълнение към неподлежащата на връщане подкрепа за ПИПС като част от двустранно отпуснатите средства.

Подобно на плана за растеж за Западните Балкани новият Инструмент ще се прилага чрез механизми за изпълнение, които са подбрани така, че да се постигне максимално бързо осъществяване на реформите и свързаните с тях инвестиции, като същевременно се запази необходимият контрол и се сведе до минимум административната тежест за Комисията, Молдова и другите партньори по изпълнението. Насочването на средства за инвестиции чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство ще осигури допълнителна сигурност срещу фидуциарните рискове, като се има предвид, че Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство разполага с добре изградени системи за финансов контрол, опиращи се и на оценените по стълбове стандарти за контрол на изпълняващите финансови институции. ПИПС осигурява единна рамка за сътрудничество между Комисията, двустранните донори и финансовите институции на държавите — членки на ЕС. Всички инвестиции ще се основават на принципите да не се нанася значителна вреда и да не се пренебрегва никой и ще допринесат за по-широката цел да се подпомогне преходът на региона към екологосъобразна, неутрална и издръжлива спрямо изменението на климата, цифрова и приобщаваща икономика, съобразена с правилата и стандартите на ЕС.

Директните плащания към националния бюджет и предоставянето на средства за инвестиционни предложения ще зависят от напредъка, постигнат в изпълнението на реформите, както и от изпълнението на условията за плащане, посочени в програмата за реформи. Условията за плащане включват набор от качествени и количествени стъпки и срокове за плащанията.

Макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзорът на бюджета са общите условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да се извършват плащанията.

Плащанията ще се извършват съгласно фиксиран шестмесечен график въз основа на надлежно обосновани искания, подадени от Молдова, и след проверка от страна на Комисията за изпълнението на съответните условия за плащане. В случай че условията за плащане не са изпълнени, Комисията спира или удържа съответната сума от плащането.

2

Плащането на съответните спрени средства може да се извърши през 12-те месеца след първоначалния краен срок, посочен в програмата за реформи, ако междувременно са изпълнени условията за плащане.

Изпълнението на трите стълба, заложени в плана за растеж, ще подкрепи силно процеса на присъединяване, като ще ускори постигането на съответствие в Молдова с ценностите, стандартите и законите на ЕС.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Подкрепата по този инструмент ще бъде съгласувана с други форми на двустранна подкрепа за Молдова, както и с регионалната подкрепа, предоставяна чрез други инструменти на ЕС, по-специално ИССРМС — ГЕ, и ще ги допълва. Тя ще се основава на реформите по пътя на присъединяването към ЕС и в съответствие с Програмата за асоцииране. Освен това тя ще засили настоящата подкрепа и ще даде възможност на страната да ускори изпълнението на Икономическия и инвестиционен план за Източното партньорство в Молдова. За да се постигнат неговите цели и задачи, следва да се постави специален акцент върху секторите, които вероятно ще бъдат ключови мултиплициращи фактори за устойчивото социално и икономическо развитие, като например секторите на свързаността, транспорта, енергетиката, цифровия преход, иновациите, образованието на всички нива и развитието на уменията.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Прилагането на регламента ще бъде съгласувано с други области на външната дейност и външните политики (например политиката за разширяване, политиката за съседство, общата външна политика и политика на сигурност). Инструментът ще допълни тези усилия, като ускори устойчивата социално-икономическа конвергенция на Молдова с ЕС в подготовка за членство в ЕС.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на настоящото предложение е член 212 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). То се представя от Комисията в съответствие с процедурата, предвидена в член 294 от ДФЕС.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложеният Инструмент ще подпомогне сближаването на Молдова с ЕС в контекста на политиката на разширяване. Поради това ЕС е в най-добра позиция да предостави такава помощ. Подготовката на Молдова за членство в ЕС се извършва най-добре на равнището на ЕС.

Като се има предвид мащабът на необходимата помощ, ЕС е в единствена по рода си позиция да предоставя външна помощ на Молдова в дългосрочен план по навременен, координиран и съгласуван начин. ЕС може да използва своя капацитет за получаване на заеми и да предлага заеми на Молдова при изгодни условия, както и да предоставя неподлежаща на връщане подкрепа и гаранции с многогодишна перспектива.

Делегацията на ЕС в Молдова може да осигури цялостен достъп до информация за развитията, които засягат Молдова. По този начин ЕС разполага непрекъснато с

възможност да бъде информиран за новите нужди и обстоятелства и да адаптира подкрепата си според променящите се нужди в тясна координация с други двустранни или многостранни донори.

- **Пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като не излиза извън минимума, необходим за постигането на заявените цели на европейско равнище и нужен за тази цел.

Инструментът се предлага като целенасочено действие в подкрепа на ускорените реформи в държава, който трябва да навакса изоставането си от ЕС, за да се осигури плавно и взаимноизгодно разширяване на ЕС. Структурата му се опира, доколкото е възможно, на съществуващата структура на подкрепа (ИССРМС – Глобална Европа) и на същите модели на финансиране (например ПИПС), въз основа на съществуващи, но опростени инструменти (инструменти, основани на резултатите).

- **Избор на инструмент**

В съответствие с член 212 от ДФЕС, в който се предвижда използването на обикновената законодателна процедура за приемане на мерки за осъществяване на сътрудничество с държави извън ЕС, предложението е за регламент, за да се гарантират еднаквото му прилагане, задължителният му характер в неговата цялост и пряката му приложимост.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не се прилага.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Официална консултация със заинтересованите страни не можа да бъде проведена, тъй като предложението трябваше да се изготви в съкратени срокове, за да може да се приеме своевременно от Европейския парламент и Съвета и да започне да функционира през 2025 г.

ЕС ще осигури подходяща комуникация и видимост по отношение на целите и действията, извършвани в обхвата на Инструмента, в Молдова, в ЕС и извън него.

- **Събиране и използване на експертни становища**

не е приложимо

- **Оценка на въздействието**

В срок от 3 месеца след приемането на регламента ще бъде изготвена оценка под формата на работен документ на службите на Комисията в подкрепа на предложението.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

не е приложимо

- **Основни права**

Предварително условие за предоставяне на подкрепа по линия на Инструмента е бенефициерите от Молдова и нейните институции да продължат да зачитат ефективните демократични механизми, включително многопартийната парламентарна система, върховенството на закона, и да гарантират зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинствата. Ангажиментът на Молдова за реформи и силната политическа воля, изразена от органите, са положителни признаци, които бяха потвърдени в оценката на Комисията, изложена в нейното съобщение за пакета относно разширяването за 2023 г.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Максималният размер на ресурсите, който ще бъде предоставен чрез Инструмента, е 1 920 милиона евро за периода 2025—2027 г. за всички видове подкрепа, от които 420 милиона евро са под формата на неподлежаща на връщане подкрепа, включително провизии, финансирани чрез двустранно отпуснатите средства за Молдова за периода 2025—2027 г. по ИССРМС — ГЕ, и 1 500 милиона евро под формата на преференциални заеми, предоставени от ЕС.

Заемите ще бъдат провизирани в общия фонд „Провизии“ при процент на провизиране от 9 %. Провизиите ще бъдат осигурени от неподлежащата на връщане подкрепа, която ще бъде получена от двустранно отпуснатите средства за Молдова за периода 2025—2027 г. по ИССРМС — ГЕ.

1 % от компонента за неподлежаща на връщане подкрепа (4,2 милиона евро) ще бъдат разпределени за разходи за техническа и административна помощ, свързани с управлението на Инструмента, включително мониторинг, комуникация, одит и оценка.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

В регламента се определят подробни разпоредби относно изпълнението, мониторинга, докладването и оценката.

Комисията ще наблюдава отблизо изпълнението на Инструмента. При пълно спазване на Договорите Комисията ще си сътрудничи с Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) за изпълнението на Инструмента и за да се гарантира съгласуваност на външната дейност на ЕС.

Молдова следва да въведе система за мониторинг въз основа на критерии, определени от Комисията, като от нея ще се очаква да докладва ежегодно на Комисията за изпълнението на програмата си за реформи. Това ще включва докладване за напредъка към постигането на заявените цели на програмата за реформи, за подобряването на системата за вътрешен контрол, за изпълнението на бюджета и за всички недължимо платени или неправомерно използвани суми, събрани впоследствие от ЕС.

Комисията ще представя на Европейския парламент, Съвета и Комитета, посочен в член 27 от регламента, годишна оценка на усвояването на средствата, предоставени по линия на Инструмента.

Тя също така ще извърши последваща оценка на регламента.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

не е приложимо

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В регламента се определят подробни разпоредби относно изпълнението, мониторинга, докладването и оценката.

Изпълнението на Инструмента се извършва съгласно формите и методите за изпълнение, определени във Финансовия регламент.

Комисията ще наблюдава отблизо изпълнението на Инструмента. При пълно спазване на Договорите службите на Комисията ще си сътрудничат с Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) в контекста на изпълнението на Инструмента, за да се гарантира съгласуваност на външната дейност на Съюза.

Молдова следва да въведе система за мониторинг въз основа на критерии, определени от Комисията, като от нея ще се очаква да докладва ежегодно на Комисията за изпълнението на програмата си за реформи. Това ще включва докладване за напредъка към постигането на заявените цели на програмата за реформи, за подобряването на системата за вътрешен контрол, за изпълнението на бюджета и за всички недължимо платени или неправомерно използвани суми, събрани впоследствие от ЕС.

Комисията ще представя на Европейския парламент, Съвета и Комитета, посочен в член 27 от регламента, годишна оценка на усвояването на средствата, предоставени по линия на Инструмента.

Тя също така ще извърши последваща оценка на регламента.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

С регламента се създава Инструмент за реформи и растеж за Молдова.

Глава I (Общи разпоредби) обхваща предмета на Инструмента (член 1), определенията (член 2), общите и специфичните цели на Инструмента (член 3), общите принципи (член 4) и предварителните условия за подкрепа (член 5).

В глава II са изложени начините на финансиране и изпълнение на Инструмента. В член 6 е изложено изпълнението на Инструмента под формата на неподлежаща на връщане финансова подкрепа (финансирана от двустранно отпуснатите средства за Молдова за периода 2025—2027 г. по ИССРМС — ГЕ) и подкрепа под формата на заеми. В член 7 е описана допустимостта на лицата и субектите. Член 8 се отнася до споразумението относно Инструмента, което трябва да бъде сключено между Комисията и Молдова и в което се определят по-специално разпоредбите за одит и контрол, както и задълженията и условията за извършване на плащанията.

В глава III (Програма за реформи) подробно са описани изискванията и основата за формулиране на програмата за реформи (член 9) и принципите за финансиране, включително условията за плащане на средства (член 10). В член 11 се представя съдържанието програмата за реформи, която трябва да бъде представена от Молдова, процедурата за това и елементите, които следва да съдържат програмата за реформи, включително областите на реформите и инвестициите, които ще бъдат финансирани чрез Инструмента, и системите за предотвратяване, разкриване и коригиране на

нередности, измами, корупция и конфликти на интереси при използването на средствата, предоставени по линия на Инструмента.

Комисията ще оцени програмата за реформи в съответствие с критериите, посочени в член 12. Тя ще приеме решение за изпълнение, както е описано в член 13, с което ще определи ориентировъчния размер на подкрепата под формата на заем, която ще бъде изплатена, ако са изпълнени условията за плащане и сроковете, както и предварителното финансиране, на което Молдова ще има право. С член 14 на Молдова се позволява да предложи изменена програма за реформи и да поиска от Комисията да измени решението си за изпълнение

Член 15 обхваща споразуменията за заем, които трябва да бъдат сключени между Комисията и Молдова, и правилата, съгласно които Комисията ще взема заеми на пазарите. В член 16 се посочват приетите разпоредби относно провизиите. Правилата за плащане на предварително финансиране на Молдова, което зависи от изпълнението от страна на Молдова на предварителните условия, описани в член 5, са изложени в член 17. В член 18 са описани проектите по Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. В член 19 подробно се описва процедурата за плащане на средствата, след като бъдат изпълнени както общите условия за макрофинансова стабилност, добро управление на публичните финанси, прозрачност и надзор на бюджета, така и условията за плащане, определени в програмата за реформи.

Плащанията ще се извършват на шестмесечна база след подаване на искане за отпускане на средства от страна на Молдова, след като е изпълнила задоволително съответните условия за плащане под формата на качествени и количествени етапи, които трябва да бъдат предприети. При отрицателна оценка от Комисията част от сумата, съответстваща на неизпълнените условия за плащане, няма да бъде отпусната. Тези средства могат да бъдат отпуснати само след като Молдова надлежно обоснове, като част от последващо искане за отпускане на средства, че е предприела необходимите мерки, за да гарантира задоволителното изпълнение на съответните условия за плащане. В член 19 също така се посочва, че за качествени или количествени етапи, които не са изпълнени до 31 декември 2028 г., няма да се предоставя финансиране, като същевременно Комисията се упълномощава да намали сумите, ако са засегнати финансовите интереси на ЕС или ако Молдова извършва тежко нарушение на задължение от споразуменията, сключени в рамките на Инструмента. В член 20 се определят правилата за прозрачност за лицата и субектите, които получават финансиране за изпълнение на програмата за реформи.

В глава IV (Защита на финансовите интереси на ЕС) са предвидени разпоредбите, които трябва да се спазват от Комисията и от Молдова, за да се гарантира ефективен контрол върху прилагането на Инструмента. В член 21 се определят задълженията, които трябва да бъдат отразени в споразумението относно Инструмента. Те включват подходящи мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами, корупция, конфликти на интереси и нередности, засягащи финансовите интереси на ЕС; избягване на двойно финансиране; предприемане на правни действия за събиране на присвоени средства; събиране на подходящи данни за получателите на средства по Инструмента; и определяне на правата, които да бъдат предоставени на Комисията, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Европейската прокуратура (ЕРРО). С член 21 на Комисията се предоставя правомощието да намалява или възстановява суми, ако са засегнати финансовите интереси на ЕС, в случай на отмяна на качествени или количествени етапи или ако Молдова сериозно нарушава задължение, произтичащо от

споразуменията, сключени в рамките на Инструмента. В член 22 се определят разпоредбите за системите за вътрешен контрол на Молдова.

В глава VI (Мониторинг, докладване и оценка) се определят показателите и резултатите, които ще се използват при мониторинг и оценка (член 23), изготвянето на набор от показатели (член 24), последващата оценка на Инструмента (член 25) и докладването от страна на Молдова в контекста на икономическия и финансов диалог (член 26).

В глава VII (Заключителни разпоредби) се определя процедурата на комитет (член 27), разпоредбите относно информацията, комуникацията и публичността (член 28) и влизането в сила (член 29).

2024/0258 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Република Молдова

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 212 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

в съответствие с обикновената законодателна процедура, като имат предвид, че:

като има предвид, че:

(1) Съюзът се основава на ценностите, посочени в член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), които включват демокрацията, върховенството на закона и зачитането на правата на човека. Тези ценности са част от критериите за присъединяване, които са установени на срещата на Европейския съвет през юни 1993 г. в Копенхаген (наричани по-нататък „критериите от Копенхаген“) и представляват условията за членство в Съюза.

(2) Процесът на разширяване се основава на установени критерии, на справедливи и строги условия и на принципа на собствените заслуги. От съществено значение продължава да бъде твърдият ангажимент за подход, при който се дава приоритет на основните въпроси, което изисква силен акцент върху принципите на правовата държава, основните права, функционирането на демократичните институции и реформата на публичната администрация, както и върху икономическите критерии. Напредъкът зависи от изпълнението от страна на Република Молдова (наричана по-нататък „Молдова“) на необходимите реформи за привеждане в съответствие с достиженията на правото на Съюза.

(3) Агресивната война на Русия срещу Украйна показа още, че разширяването е геостратегическа инвестиция в мира, сигурността и стабилността. Съюзът е изцяло и недвусмислено ангажиран с перспективата за членство на Молдова в Съюза. Ориентацията и ангажиментът на Молдова към Съюза са силен израз на нейния стратегически избор и място в общност на ценности. Пътят на Молдова към ЕС трябва да бъде твърдо обвързан с постигането на осезаем и конкретен напредък в реформите.

(4) В общ интерес на Съюза и Молдова е да се постигне напредък в реформирането на политическите, правните и икономическите системи с оглед на бъдещото членство на Молдова в Съюза и да се подкрепи процесът на присъединяването ѝ. Перспективата за членство в Съюза има мощна преобразуваща сила, тъй като предполага извършването на положителни демократични, политически, икономически и социални промени.

(5) Необходимо е да се представят някои от предимствата на членството в Съюза преди присъединяването. Икономическата конвергенция е в основата на тези

ползи. Понастоящем равнището на конвергенцията на Молдова по отношение на БВП на глава от населението, изразен в стандарти на покупателната способност, остава ниско — 29 % от средното за Съюза, и не отбелязва достатъчно бърз напредък,

(6) Тъй като преговорите за присъединяване на Молдова започнаха през юни 2024 г., е важно подкрепата за пътя на присъединяване на Молдова да бъде приведена към равнища, сравними с тези на другите държави кандидатки, участващи в преговори за присъединяване, и да се осигурят съразмерни ресурси.

(7) Изпълнението на плана за растеж за Молдова изисква подходящо финансиране в рамките на специален нов финансов инструмент — Инструмента, за да се подпомогне страната в осъществяването на реформите за устойчив икономически растеж и постигането на напредък по отношение на основните принципи.

(8) За да постигнат целите на плана за растеж за Молдова, с оглед на областите за инвестиции следва да се постави специален акцент върху секторите, които биха могли да функционират като ключови мултиплициращи фактори на социалното и икономическото развитие: свързаност, включително устойчив транспорт, декарбонизация, енергетика, екологичен и цифров преход, а също и образование, участие на пазара на труда и развитие на уменията, като се обръща специално внимание на младежите.

(9) Инструментът следва да се основава на Програмата за асоцииране с Молдова, както и на работата по Икономическия и инвестиционен план за Източното партньорство в Молдова, който даде тласък на инвестициите в сектори от критично значение като свързаност, енергийна ефективност, развитие на стопанската дейност и конкурентоспособност.

(10) Устойчивата транспортна инфраструктура е от съществено значение за подобряване на свързаността между Молдова и Съюза. Тя следва да допринесе за интегрирането на Молдова в транспортната мрежа на Съюза. Чрез ревизираната трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T) Комисията разшири европейския транспортен коридор Балтийско море — Черно море — Егейско море до Молдова. Мрежата TEN-T е отправна точка за финансиране на устойчива транспортна инфраструктура, включително за екологосъобразни транспортни средства, като например железниците, както и цифровизацията на транспорта.

(11) Инструментът следва да подкрепя инвестиции и реформи, които насърчават пътя на Молдова към цифровата трансформация на икономиката и обществото в съответствие с визията на Съюза за 2030 г., представена в съобщението на Комисията, озаглавено „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“, като насърчава приобщаващата цифрова икономика, която е от полза за всички граждани. Инструментът следва да има за цел да улесни постигането от страна на Молдова на общите цели и цифровите цели по отношение на Съюза. Както е посочено от Комисията в нейното съобщение от 15 юни 2023 г., озаглавено „Изпълнение на Инструментариум на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите“, Инструментариумът на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите следва да бъде отправна точка за финансирането от Съюза, за да се гарантира сигурността, издръжливостта и защитата на целостта на проектите за цифрова инфраструктура в региона.

(12) Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя с цел постигане на общите и специфичните цели въз основа на установени критерии и с ясни условия за плащане. Тези общи и специфични цели следва да се преследват по взаимно укрепващ начин. Инструментът следва да подкрепя процеса на разширяване, като ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза („достижения на правото“), с оглед на членството в Съюза, ускорява постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза и ускорява нейната социално-икономическа конвергенция със Съюза. Инструментът следва също така да насърчава добросъседските отношения.

(13) В допълнение към засилването на социално-икономическата конвергенция Инструментът следва да спомогне и за ускоряване на реформите, свързани с основите на процеса на разширяване, включително върховенството на закона, основните права, inter alia, правата на бежанците и на лицата, принадлежащи към малцинства, включително националните малцинства и ромите, както и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ). Той следва също така да подобри функционирането на демократичните институции и публичните администрации; обществените поръчки, контрола на държавните помощи и управлението на публичните финанси; борбата с всички форми на корупцията и организираната престъпност; качественото образование и обучение, както и политиките за заетост; целите на страната в областта на екологичния преход, климата и околната среда.

(14) Този Инструмент следва да подпомогне Молдова в подготовката ѝ за членство в Съюза и в съответствие със съществуващата методика за разширяване[3].

(15) Инструментът следва да допълва съществуващия икономически и финансов диалог, без да се излага на риск неговият обхват, като по този начин се засилва икономическата интеграция и подготовката за многостранното наблюдение на икономическите политики от страна на Съюза.

(16) Инструментът следва да насърчава развитието на принципи за ефективност, като се спазва принципът на добавяне и взаимно допълване с подкрепата, предоставяна в рамките на други програми и инструменти на Съюза, и като се цели недопускане на дублиране и гарантиране на полезни взаимодействия между помощта по настоящия регламент и друга помощ, включително интегрирани финансови пакети, които обхващат износа и финансирането за развитие, предоставяна от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти.

(17) В съответствие с принципа на приобщаващи партньорства Комисията следва да се стреми да гарантира, че със съответните заинтересовани страни в Молдова, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, са проведени надлежни консултации и че те разполагат със своевременен достъп до подходяща информация, чрез която да имат възможност да играят значима роля по време на проектирането и изпълнението на програмите и свързаните процеси на мониторинг.

(18) В подкрепа на целите на настоящия механизъм, както и за да се укрепи съответният капацитет на Молдова за изпълнение на програмата за реформи,

[3] COM(2020) 57 final

следва да продължат да се предоставят техническа помощ и помощ за трансгранично сътрудничество.

(19) Инструментът следва да гарантира съгласуваност и подкрепа за общите цели на външната дейност на Съюза, определени в член 21 от ДЕС, включително зачитането на основните права, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз. Той следва по-специално да гарантира защитата и насърчаването на правата на човека, както и върховенството на закона.

(20) Инструментът следва да стимулира иновациите, научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността в подкрепа на екологичния и цифровия преход, като насърчава местната промишленост със специален акцент върху местните микро-, малки и средни предприятия и стартиращи предприятия;

(21) Молдова следва да демонстрира надежден ангажимент към европейските ценности, включително чрез привеждането си в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза, в това число ограничителните мерки на Съюза.

(22) При изпълнението на Инструмента следва да се вземат предвид стратегическата автономност на Съюза и стратегическите интереси на Съюза и неговите държави членки, както и ценностите, на които се основава Съюзът.

(23) Дейностите в рамките на Инструмента следва да подкрепят напредъка към социалните, климатичните и екологичните стандарти на Съюза и да допринасят за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и следва да не допринася за влошаване на състоянието на околната среда, нито да причинява вреди на околната среда или климата. Мерките, финансирани по линия на Инструмента, следва да са в съответствие с плановете в областта на енергетиката и климата на Молдова, нейния национално определен принос и амбицията ѝ да постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г. Инструментът следва да допринесе за смекчаване на последиците от изменението на климата и за способността за адаптиране към неблагоприятните последици от него, както и да насърчи издръжливостта спрямо изменението на климата. По-специално финансирането по линия на Инструмента следва да насърчава прехода към декарбонизирана, неутрална по отношение на климата, устойчива на изменението на климата и кръгова икономика.

(24) Прилагането на настоящия регламент следва да се ръководи от принципите на равенство и недискриминация, както са разработени в стратегиите на Съюза за равенство. С него следва да се насърчава и засилва равенството между половете и интегрирането на принципа на равенство между половете, да се гарантират съдържателното участие на жените в процесите на вземане на решения и овластяването на жените и момичетата и да се защитават и насърчават правата на жените и момичетата, както и да се предотвратяват насилието над жени и домашното насилие и да се води борба с тези видове насилие, като се взимат предвид съответните планове за действие на ЕС относно равенството между половете и съответните заключения на Съвета и международни конвенции. Освен това настоящият регламент следва да се прилага при пълно зачитане на Европейския стълб на социалните права, включително по отношение на

закрилата за децата и трудовите права. Изпълнението на Инструмента следва да бъде в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и нейния протокол и да се гарантира достъпността на предоставените по линия на Инструмента инвестиции и техническа помощ в съответствие с Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета.

(25) Предвид Европейския зелен пакт като европейска стратегия за устойчив растеж и значението на постигането на целите, свързани с климата и биологичното разнообразие, в съответствие с ангажиментите, поети в Междуинституционалното споразумение, Инструментът следва да допринесе за постигането на общата цел 30 % от бюджетните разходи на Съюза да подкрепят целите, свързани с климата, и 7,5 % през 2024 г. и 10 % през 2026 г. и 2027 г. за целите, свързани с биологичното разнообразие. Най-малко 37 % от неподлежащата на връщане финансова подкрепа, включително провизии, предоставена за инвестиционни проекти, одобрени по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство (ПИПС) — една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947[4], следва да бъде съобразена с целите в областта на климата. Тази сума следва да се изчислява, като се използват маркерите от Рио в съответствие със задължението за докладване пред ОИСР на международното финансиране от страна на ЕС в областта на изменението на климата, както и други международни споразумения или рамки. Още през юни 2025 г. коефициентите на ЕС в областта на климата, приложими за всички програми по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021 — 2027 г. и определени в работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Архитектура за интегриране на въпросите за климата в многогодишната финансова рамка за периода 2021 — 2027 г.“ (SWD (2022)225), ще се прилагат и за разходите в областта на климата по функция 6 на МФР („Съседните региони и светът“). Инструментът ще бъде приведен в съответствие с подхода на други инструменти по функция 6, за да се гарантира последователно докладване в областта на климата в региона. Инструментът следва да оказва подкрепа за дейности, които се осъществяват при пълно спазване на стандартите и приоритетите на Съюза в областта на климата и околната среда и на принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета (6).

(26) Проектите се одобряват по линия на ПИПС след оценка от страна на Комисията и при положително становище от страна на държавите членки в Съвета на ПИПС.

(27) Комисията, в сътрудничество с държавите членки и Молдова, следва да гарантира спазването, съгласуваността, последователността и взаимното допълване, както и по-висока прозрачност и отчетност при предоставянето на помощта, включително чрез прилагане на подходящи системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите. Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя при предварителните условия, че Молдова поддържа и зачита ефективните демократични механизми, включително многопартийната парламентарна система, свободните и честни избори, плуралистичните медии, независимата съдебна власт и върховенството на закона, както и да гарантира

[4] Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L 239, 26.9.2027 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

зачитането на всички задължения, свързани с правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

(28) Инструментът следва да бъде подкрепен със средства от Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа в размер на 420 милиона евро и със заеми в максимален размер от 1 500 милиона евро за периода 2025—2027 г. Сумата следва да покрива 9-процентното провизиране, необходимо за заемите, съответстващо на 135 милиона евро, подкрепата, предоставяна от Съюза за проекти, одобрени по линия на ПИПС, както е посочено в член 18, параграф 2, и допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Неподлежащата на връщане подкрепа следва да се финансира от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947. Следва да се прилагат всички разпоредби по Регламент (ЕС) 2021/947, освен ако в настоящия регламент не е посочено друго. Предложеният Инструмент следва тясно модела на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани.

(29) Решенията за отпускане, посочени в член 19, параграф 3, за подкрепата под формата на заеми следва да бъдат приети през периода от 1 януари 2025 г. до 30 юни 2029 г. Тази крайна дата включва времето, необходимо на Комисията да оцени успешното изпълнение на съответните условия за плащане и да приеме последващото решение за отпускане.

(30) За да се увеличи максимално ефектът на лоста от финансовата подкрепа на Съюза за привличане на допълнителни инвестиции и за да се гарантира контролът на Съюза върху разходите, инвестициите в подкрепа на програмата за реформи следва да се осъществяват чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Най-малко 25 % от размера на отпуснатия на Молдова заем следва да бъдат предоставени от Молдова за инвестиционни проекти, одобрени по линия на ПИПС. Това е в допълнение към неподлежащата на връщане подкрепа, предоставена от Съюза за тези проекти.

(31) Финансовото задължение от заеми по Инструмента не следва да представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета.

(32) Към настоящия регламент следва да се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и Съвета на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Тези правила са установени в Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и определят по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета при пряко и непряко управление чрез безвъзмездни средства, поръчки, финансова помощ, операции за смесено финансиране и възстановяване на разходите на външни експерти и предвиждат проверки по отношение на отговорността на финансовите участници.

(33) Когато е целесъобразно, следва да се предвидят ограничения относно допустимостта за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки или предоставяне на безвъзмездни средства по Инструмента поради специфичния характер на дейността или когато дейността засяга сигурността или обществения ред.

(34) За да се осигури ефективното изпълнение на Инструмента, включително да се улесни интегрирането на Молдова в европейските вериги на стойността, всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, следва да произхождат от държавите членки, Молдова, държавите кандидатки и договарящите се страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и държавите, които предоставят на Молдова равнище на подкрепа, сравнимо с предоставеното от Съюза, като се взема предвид размерът на тяхната икономика, и за които Комисията е установила реципрочен достъп до външна помощ в Молдова, освен ако доставките и материалите не могат да бъдат закупени при разумни условия в нито една от тези държави.

(35) С Молдова следва да се сключи споразумение относно Инструмента, в което да се определят принципите на финансовото сътрудничество между Съюза и Молдова и да се уточнят необходимите механизми, свързани с контрола, надзора, мониторинга, оценката, докладването и одита на финансирането от Съюза по линия на Инструмента, правилата за данъците, митата и таксите, както и мерките за предотвратяване, разкриване, разследване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси. Съответно с Молдова следва да се сключи и споразумение за заем, в което да се определят конкретни разпоредби за управлението и изпълнението на финансирането, предоставено под формата на заеми. Както споразумението относно Инструмента, така и споразумението за заем следва да бъдат предадени на Европейския парламент и на Съвета при поискване.

(36) В споразумението относно Инструмента следва да се предвиди задължение за Молдова да гарантира в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила в тази област събирането на подходящи данни за лицата и субектите, получаващи финансиране, включително информация за действителните собственици, във връзка с изпълнението на програмата за реформи, и достъп до тези данни.

(37) Изпълнението на Инструмента следва да бъде подкрепено от съгласуван и приоритизиран набор от целенасочени реформи и свързани с инвестициите приоритети в Молдова (програмата за реформи), които осигуряват рамка за стимулиране на приобщаващия устойчив социално-икономическия растеж, ясно формулирана и съгласувана с изискванията за присъединяване към Съюза и основите на процеса на разширяване. Програмата за реформи ще служи като всеобхватна рамка за постигане на целите на Инструмента. Програмата за реформи следва да се изготви при непосредствени консултации със съответните заинтересовани страни, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, като техният принос следва да бъде отразен. Предоставянето на подкрепата от Съюза следва да зависи от спазването на условията за плащане и от измеримия напредък в изпълнението на реформите, заложени в програмата за реформи, оценена и официално одобрени от Комисията. Отпускането на средствата следва да бъде структурирано по подходящ начин, който отразява целите на Инструмента.

(38) Програмата за реформи следва да включва целенасочени мерки за реформи и приоритетни инвестиционни области, както и условия за плащане под формата на измерими качествени и количествени етапи, които показват задоволителен напредък или завършване на тези мерки, и график за изпълнението на тези мерки. Програмата за реформи следва да включва и предварителен списък на планираните инвестиционни проекти, предназначени за изпълнение по линия на

ПИПС. Тези етапи следва да бъдат планирани за изпълнение най-късно до 31 декември 2027 г., въпреки че следва да бъде възможно цялостното завършване на мерките, за които се отнасят тези етапи, да продължи след 2027 г., но не по-късно от 31 декември 2028 г. Програмата за реформи следва да съдържа обяснение на системата на Молдова за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, корупция, включително корупция на високо равнище, измами и конфликти на интереси при използването на средствата по линия на Инструмента и мерки за недопускане на двойно финансиране от Инструмента и други програми на Съюза, както и от други донори.

(39) Програмата за реформи следва да включва обяснение на начина, по който се очаква мерките да допринесат за целите в областта на климата и околната среда, принципа за ненанасяне на значителни вреди и цифровата трансформация.

(40) Мерките по програмата за реформи следва да допринесе за подобряване на ефикасното управление на публичните финанси и на системата за контрол, изпирането на пари, избягването на данъци, отклонението от данъчно облагане, измамите и организираната престъпност, както и за ефективна система за контрол на държавните помощи, с цел да се осигурят справедливи условия за всички предприятия.

(41) Програмата за реформи следва да съдържа описание на такива системи, както и конкретни стъпки, свързани с глава 32, за да се подпомогне Молдова в привеждането на нейните изисквания за одит и контрол в съответствие със стандартите на Съюза. В случай че искането за отпускане на средства включва етап, свързан с глава 32, посочен в член 19, параграф 2, Комисията не може да приеме решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

(42) Споразумението относно Инструмента следва също така да включва показатели за оценка на напредъка в постигането на определените в настоящия регламент общи и специфични цели на Инструмента. Тези показатели следва да се основават на международно договорени показатели. Показателите следва също така да бъдат съгласувани, доколкото е възможно, с ключовите показатели за изпълнението, включени в Решението за изпълнение на Комисията за одобряване на програмите за реформи за Западните Балкани съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449 и в рамката за измерване на резултатите на ЕФУР+. Показателите следва да бъдат подходящи, приемливи, достоверни, лесни и надеждни.

(43) Комисията следва да оцени програмата за реформи въз основа на списъка с критерии, посочени в настоящия регламент. С оглед гарантирането на еднакви условия за изпълнението на настоящия регламент на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия да одобрява програмата за реформи. Комисията надлежно ще вземе предвид Решение 2010/427/ЕС (11) на Съвета и ролята на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), когато е целесъобразно.

(44) Работната програма по смисъла на член 110, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, приета съгласно съответните разпоредби на Регламент (ЕС) 2021/947, следва да обхваща сумите, финансирани от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947.

(45) Като се има предвид необходимостта от гъвкавост при прилагането на Инструмента, следва да е възможно Молдова да отправи обосновано искане до Комисията за изменение на решението за изпълнение, когато програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не могат да бъдат постигнати, нито частично, нито изцяло, поради обективни обстоятелства. Молдова следва да може да отправи обосновано искане за изменение на програмата за реформи, включително чрез предлагане на допълнения, когато това е уместно. Комисията следва да може да изменя решението за изпълнение.

(46) В споразумението относно Инструмента следва да се предвиди задължение за Молдова да гарантира в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила в тази област събирането на подходящи данни за лицата и субектите, получаващи финансиране, включително информация за действителните собственици, във връзка с изпълнението на програмата за реформи, и достъп до тези данни. Финансовата подкрепа за програмата за реформи следва да е възможна под формата на заем. В контекста на нуждите от финансиране на Молдова е целесъобразно финансовата помощ да бъде организирана съгласно диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 224 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и установена в него като единен метод на финансиране, което се очаква да повиши ликвидността на облигациите на Съюза и привлекателността и разходната ефективност на емитирането от Съюза.

(47) Целесъобразно е на Молдова да се предоставят заеми при изключително преференциални условия с максимален срок от 40 години и с начало на изплащането на главницата не по-рано от 2034 г.

(48) Като се има предвид, че финансовите рискове, свързани с подкрепата за Молдова под формата на заеми по Инструмента, са сравними с финансовите рискове, свързани с операциите по отпускане на заеми по Регламент (ЕС) 2021/947, провизирането за финансовото задължение от заемите по настоящия регламент следва да се формира в размер на 9 % в съответствие с член 214 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, а финансирането на провизирането следва да бъде осигурено от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947.

(49) За да се гарантира, че Молдова разполага с начално финансиране за осъществяването на първите реформи, тя следва да има достъп до 7 % от общата сума, предвидена по Инструмента, след приспадане на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ, и провизирането за заеми, под формата на предварително финансиране, в зависимост от наличието на финансиране и спазването на предварителните условия за подпомагане по линия на Инструмента.

(50) При предоставянето на подкрепа от Съюза за Молдова е важно да се гарантират както гъвкавост, така и възможност за програмиране. На всеки шест месеца Молдова следва да представя надлежно обосновано искане за отпускане на средства най-късно два месеца след изтичането на срока за планираното изпълнение на етапите, определен в решението за изпълнение на Комисията за одобрение на програмата за реформи. За тази цел средствата по Инструмента следва да се отпускат по фиксиран шестмесечен график, ако е налично финансиране, въз основа на искане за отпускане на средства, подадено от

Молдова, и след като Комисията е проверила задоволителното изпълнение както на общите условия, свързани с макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзора на бюджета, така и на съответните условия за плащане. Когато дадено условие за плащане не е изпълнено съгласно индикативния график, определен в решението за одобрение на програмата за реформи, Комисията може да не отпусне, изцяло или частично, средствата, свързани с това условие, следвайки методика за частични плащания. Отпускането на съответните неотпуснати средства би могло да стане през следващия период за отпускане на средства и до дванадесет месеца след първоначалния краен срок, посочен в индикативния график, при условие че са изпълнени условията за плащане. През първата година от изпълнението този срок следва да бъде удължен до 24 месеца от първоначалната отрицателна оценка.

(51) Чрез дерогация от член 116, параграфи 2 и 5 от Финансовия регламент е целесъобразно крайният срок за плащане на вноските в държавните бюджети да започне от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава плащането на средства на Молдова, и да се изключи плащането на лихва за забава от Комисията на Молдова.

(52) По искане на Европейския парламент в рамките на процедурата по освобождаване от отговорност Комисията следва да предоставя подробна информация относно изпълнението на бюджета на Съюза в рамките на Инструмента, по-специално по отношение на извършените одити, включително установените слабости и предприетите коригиращи мерки, както и по отношение на одобрените проекти по линия на ПИПС, включително, когато е приложимо, размера на съфинансирането от Молдова, както и други източници на принос, включително от други финансови инструменти на Съюза.

(53) В рамките на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на член 29 от ДЕС и член 215 от ДФЕС, никакви средства или икономически ресурси не могат да се предоставят пряко или непряко на посочени юридически лица, субекти или органи или в тяхна полза. Следователно такива посочени субекти, както и субекти, притежавани или контролирани от тях, не следва да бъдат подкрепяни от Инструмента.

(54) В интерес на прозрачността и отчетността Молдова следва да публикува данни за крайните получатели, получаващи суми на финансиране, надвишаващи равностойността на общо 50 евро по време на изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента.

(55) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета (13), и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 (14), (Евратом, ЕО) № 2185/96 (15) и (ЕС) 2017/1939 (16) на Съвета финансовите интереси на Съюза се защитават чрез пропорционални мерки, включително мерки, свързани с предотвратяването, разкриването, коригирането и разследването на нередности, измами, корупция, конфликти на интереси, двойно финансиране, както и със събирането на изгубени, неправилно платени или неправилно използвани средства.

(56) По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) следва да има възможност да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама,

корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.

(57) В съответствие с член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 следва да бъдат предоставени необходимите права и достъп от OLAF, Европейската сметна палата и, когато е приложимо, Европейската прокуратура, включително от трети страни, които участват в усвояването на средствата на Съюза.

(58) Комисията следва да гарантира, че финансовите интереси на Съюза са ефективно защитени в рамките на Инструмента. Като се има предвид дългогодишният опит в предоставянето на финансова помощ на Молдова, също така при непряко управление, и като се вземе предвид постепенното ѝ привеждане в съответствие със стандартите и практиките за вътрешен контрол на Съюза, Комисията следва да се опира до голяма степен на функционирането на системите на Молдова за вътрешен контрол и предотвратяване на измами. По-специално Комисията, OLAF и когато е приложимо, Европейската прокуратура, следва незабавно да бъдат информирани за всички предполагаеми случаи на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи усвояването на средства по Инструмента.

(59) Освен това Молдова следва да докладва без забавяне на Комисията за нередностите, включително измамите, които са били предмет на първоначално заключение по административен или съдебен ред, и да я информира за хода на административните и съдебните производства. С цел привеждане в съответствие с добрите практики в държавите членки това докладване следва да се извършва по електронен път чрез Системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.

(60) Молдова следва да създаде система за мониторинг, която да се използва за изготвяне на шестмесечен доклад за изпълнението на условията за плащане по неговата програма за реформи, придружаващ шестмесечното искане за отпускане на средства. Молдова следва да събират и да предоставят достъп до данни и информация, чрез които е възможно предотвратяването, разкриването и коригирането на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси във връзка с мерките, подкрепяни от Инструмента.

(61) Комисията следва да гарантира наличието на ясни механизми за мониторинг и независима оценка, за да се осигури ефективна отчетност и прозрачност при изпълнението на бюджета на Съюза, както и за да се гарантира ефективна оценка на напредъка към постигането на целите на настоящия регламент.

(62) Комисията следва представи на Европейския парламент и на Съвета годишен доклад относно напредъка към постигане на целите на настоящия регламент.

(63) Комисията следва да извърши оценка на Инструмента след неговото завършване.

(64) Молдова следва да подкрепя свободни плуралистични медии, които подобряват и насърчават разбирането за ценностите на Съюза и за ползите и задълженията, произтичащи от евентуалното членство в Съюза, като същевременно се предприемат решителни действия по отношение на борбата с манипулирането на информация и вмешателство. Те следва също така да гарантират проактивна, ясна и последователна публична комуникация, включително относно подкрепата на Съюза. Получателите на финансиране от Съюза следва активно да посочват неговия произход и да гарантират видимостта на финансирането от Съюза

в съответствие с Наръчника за комуникация и видимост за външните дейности на ЕС.

(65) Прилагането на Инструмента следва да бъде придружено и от засилена стратегическа комуникация и публична дипломация за популяризиране на ценностите на Съюза и изтъкване на добавената стойност на предоставяната от Съюза подкрепа.

(66) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в посочения член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(67) С цел да се осигури финансиране за Молдова своевременно и без допълнително забавяне, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава Инструмент за реформи и растеж за Молдова за периода 2025—2027 г. (наричан по-нататък „Инструментът“).

2. Чрез Инструмента се предоставя помощ на Молдова за осъществяване на свързани със Съюза, и по-специално приобщаващи и устойчиви социално-икономически, реформи и на реформи, свързани с основите на процеса на разширяване и съответстващи на ценностите на Съюза, както и инвестиции за изпълнение на програмата за реформи на Молдова.

3. Правилата, установени в Регламент (ЕС) 2021/947, се прилагат за изпълнението на Инструмента, освен ако в настоящия регламент не е посочено друго.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „Молдова“ означава Република Молдова.

2) „Споразумение относно Инструмента“ означава споразумение, сключено между Комисията и Молдова, в което се определят принципите за финансово сътрудничество между Молдова и Комисията съгласно настоящия регламент; тази договореност представлява споразумение за финансиране по смисъла на член 114, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509;

3) „рамка на политиката на разширяване“ означава общата политическа рамка за прилагане на настоящия регламент, както е определена от Европейския съвет и Съвета, и включва преразгледаната методика за разширяване, споразумения, с които се установява правно обвързващо отношение с Молдова, преговорните рамки, уреждащи преговорите за присъединяване с кандидатите, когато е приложимо, както и резолюции на Европейския парламент, съответни съобщения на Комисията, включително, когато е приложимо, относно върховенството на закона, и съвместни съобщения на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност;

4) „споразумение за заем“ означава споразумение, сключено между Съюза и Молдова, в което се определят условията, приложими към подкрепата под формата на заем по линия на Инструмента;

5) „Програма за реформи“ означава цялостен, съгласуван и приоритизиран набор от целенасочени реформи и приоритетни инвестиционни области в Молдова, включително условия за плащане, които показват задоволителен напредък или завършване на свързаните с това мерки, и индикативен график за тяхното изпълнение;

6) „мерки“ означава реформи и инвестиции, както е определено в програмата за реформи по глава III;

7) „условия за плащане“ означава условия за отпускането на средства под формата на наблюдаеми и измерими качествени или количествени етапи, които Молдова трябва да изпълни, както е определено в програмата за реформи по глава III;

8) „операция за смесено финансиране“ означава операция, подкрепяна от бюджета на Съюза, която съчетава неподлежащи на връщане форми на подкрепа от бюджета на Съюза с подлежащи на връщане форми на подкрепа от финансови институции в областта на развитието, от други публични финансови институции, включително агенции за експортно кредитиране, или от търговски финансови институции и инвеститори;

9) „краен получател“ означава лице или субект, получаващ финансиране по линия на Инструмента; за частта от финансирането, която се предоставя като финансова помощ, крайният получател ще бъде държавната хазна на Молдова; за частта от финансирането, която се предоставя чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, крайният получател ще бъде изпълнителят или подизпълнителят, изпълняващ инвестиционния проект;

10) „ненанасяне на значителни вреди“ означава да не се подкрепят или извършват икономически дейности, които нанасят значителни вреди на която и да било екологична цел, когато е приложимо, по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852;

11) „Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство“ е една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947.

Член 3

Цели на Механизма

1. Общите цели на Инструмента са:

а) подкрепа за процеса на разширяване, като се ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките („достижения на правото“) на Съюза чрез приемането и осъществяването на реформи с оглед на бъдещо членство в Съюза;

б) подкрепа за постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза;

в) ускоряване на социално-икономическата конвергенция на икономиката на Молдова със Съюза;

г) насърчаване на добросъседските отношения, както и на контактите между хората.

2. Специфичните цели на Инструмента са:

а) допълнително укрепване на основите на процеса на разширяване, включително върховенството на закона и основните права, функционирането на демократичните институции, както и деполяризацията, публичната администрация и изпълнението на икономическите критерии; това включва насърчаване на независима съдебна система, укрепване на сигурността и стабилността, засилване на борбата срещу измамите и всички форми на корупция, включително корупцията по високите етажи и непотизма, организираната престъпност, трансграничната престъпност и изпирането на пари, както и финансирането на тероризма, отклонението от данъчно облагане и данъчните измами, избягването на данъци; повишаване на спазването на международното право; укрепване на свободата и независимостта на медиите и академичната свобода; борба срещу речта на омразата; създаване на благоприятна среда за гражданското общество, насърчаване на социалния диалог; насърчаване на равенството между половете, интегрирането на принципа на равенство между половете и овластяването на жените и момичетата, недискриминацията и толерантността, както и гарантиране и укрепване на зачитането на правата на бежанците и лицата, принадлежащи към малцинства, включително националните малцинства и ромите, както и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица;

б) преминаване към пълно привеждане на Молдова в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза (ОВППС), включително с ограничителните мерки на Съюза;

в) борба срещу дезинформацията и чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, насочени срещу Съюза и неговите ценности;

г) преминаване към хармонизиране на визовите политики със Съюза;

д) повишаване на ефективността на публичната администрация, изграждане на капацитет и инвестиране в административния персонал на Молдова; осигуряване на достъп до информация, обществен контрол и участие на гражданското общество в процесите на вземане на решения; подкрепа за прозрачността, отчетността, структурните реформи и доброто управление на

всички равнища, включително по отношение на правомощията за надзор и проверка на разпределението на публични средства и достъпа до тях, както и в областта на управлението на публичните финанси, обществените поръчки и контрола на държавните помощи; подкрепа на инициативи и органи, участващи в подпомагането и налагането на международно правосъдие в Молдова;

е) ускоряване на прехода на Молдова към устойчива, неутрална по отношение на климата и приобщаваща икономика, която да може да устоява на конкурентния пазарен натиск на единния пазар на Съюза, и към стабилна инвестиционна среда и намаляване на стратегическата ѝ зависимост;

ж) насърчаване на икономическата интеграция на Молдова с единния пазар на Съюза, по-специално чрез увеличени търговски и инвестиционни потоци и устойчиви вериги за създаване на стойност;

з) подпомагане на засилената интеграция с единния пазар на ЕС чрез подобрена и устойчива свързаност в съответствие с трансевропейските мрежи за укрепване на добросъседските отношения, както и контактите между хората;

и) ускоряване на приобщаващия и устойчив екологичен преход към неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Парижкото споразумение и Зеления пакт и във всички икономически сектори, особено в сектора на енергетиката, включително прехода към декарбонизирана, неутрална и издръжлива спрямо изменението на климата и кръгова икономика, като същевременно се гарантира, че инвестициите са съобразени с принципа за ненанасяне на значителни вреди;

й) насърчаване на цифровата трансформация и цифровите умения като средство за устойчиво развитие и приобщаващ растеж;

к) стимулиране на иновациите, научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността в подкрепа на екологичния и цифровия преход, като насърчава местната промишленост със специален акцент върху местните микро-, малки и средни предприятия и стартиращи предприятия;

л) насърчаване на качественото образование, обучение, преквалификация и повишаване на квалификацията на всички равнища, със специален акцент върху младежта, включително борбата срещу младежката безработица, предотвратяването на изтичането на мозъци и подкрепата за уязвимите общности, включително бежанците, както и подкрепа за политиките в областта на заетостта, включително трудовите права, в съответствие с Европейския стълб на социалните права, и борбата срещу бедността.

Член 4

Общи принципи

1. Подкрепата от Инструмента се управлява от Комисията в съответствие с основните принципи и цели на икономическите реформи, заложени в Споразумението за асоцииране между ЕС и Молдова и политиката на ЕС за разширяване.

2. Сътрудничеството по линия на Инструмента се основава на потребностите и насърчава принципите за ефективност на развитието, а именно водеща роля на Молдова по отношение на приоритетите за развитие, акцент върху ясни условия и осезаеми резултати, приобщаващи партньорства, прозрачност и взаимна отчетност. Това сътрудничество се основава на ефективното и ефикасно разпределяне и използване на ресурсите.

3. Предоставянето на макрофинансова помощ не попада в обхвата на настоящия Инструмент.

4. Подкрепата от Инструмента е допълнителна и допълваща към подкрепата, предоставяна по линия на други програми и инструменти на Съюза. Дейностите, допустими за финансиране по настоящия регламент, може да получават подкрепа от други програми и инструменти на Съюза, при условие че тази подкрепа не покрива същите разходи и че е гарантиран подходящ надзор и бюджетен контрол. Комисията осигурява взаимно допълване и полезни взаимодействия между Инструмента и други програми на Съюза, за да се избегне дублирането на помощ и двойното финансиране.

5. За да насърчат взаимното допълване, съгласуваността и ефикасността на своите действия, Комисията и държавите членки си сътрудничат и се стремят да избягват дублирането на помощта и да гарантират синергии по настоящия регламент и други форми на помощ, включително интегрирани финансови пакети, съставени както от финансиране за износ, така и от финансиране за развитие, предоставяна от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти, като например международни организации и съответните международни финансови институции, агенции и донори извън Съюза, в съответствие с установените принципи за укрепване на оперативната координация в областта на външната помощ, включително чрез засилена координация с държавите членки на местно равнище. Тази координация на местно равнище включва редовни и навременни консултации и чест обмен на информация по време на изпълнението на Инструмента.

6. Дейностите по Инструмента интегрират и насърчават демокрацията, правата на човека и равенството между половете, постепенно се привеждат в съответствие със социалните, климатичните и екологичните стандарти на Съюза, интегрират смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, когато е приложимо, намаляването на риска от бедствия, опазването на околната среда и биологичното разнообразие, включително, когато е целесъобразно, чрез оценки на въздействието върху околната среда, и подкрепят напредъка към целите за устойчиво развитие, като насърчават интегрирани действия, с които могат да се създадат съпътстващи ползи и да се постигнат множество цели по съгласуван начин. При тези дейности се избягват блокираните активи и те се ръководят от принципите да не се нанася значителна вреда и да не се пренебрегва никой, както и от подхода за интегриране на устойчивостта, който е в основата на Европейския зелен пакт. Най-малко 37 % от неподлежащата на връщане финансова подкрепа, включително провизии, предоставена за инвестиционни проекти, одобрени по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство (ПИПС), следва да бъде съобразена с целите в областта на климата.

7. Молдова и Комисията гарантират, че равенството между половете, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на свързаните с пола аспекти се вземат под внимание и се насърчават през целия процес на подготовка на програмата за реформи и изпълнението на Инструмента. Молдова и Комисията предприемат подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Комисията докладва за тези мерки в контекста на редовните си доклади по плановете за действие относно равенството между половете.

8. С Инструмента не се подкрепят дейности или мерки, които са несъвместими с плановете на Молдова в областта на енергетиката и климата, с техния национално определен принос съгласно Парижкото споразумение и с амбицията най-късно до 2050 г. да се постигне неутралност по отношение на климата или с които се насърчават инвестиции в изкопаеми горива, или които причиняват значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, климата или биологичното разнообразие.

9. В съответствие с принципа на приобщаващо партньорство Комисията се стреми да гарантира, по целесъобразност, демократичен контрол под формата на консултации от правителството на Молдова с нейния парламент, както и със съответните заинтересовани страни, включително местни и регионални органи, социални партньори и гражданското общество, включително уязвими групи, бежанците и всички малцинства и общности, според случая, така че да им се даде възможност да участват в оформянето на концепцията и на изпълнението на дейностите, допустими за финансиране по Инструмента, както и в свързаните процеси на мониторинг, контрол и оценка, според случая. Целта на консултациите е да отразят плурализма на обществото на Молдова.

10. Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и Молдова, гарантира изпълнението на ангажиментите на Съюза за повишена прозрачност и отчетност при предоставянето на подкрепа, включително чрез насърчаване на прилагането и укрепването на системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите. Комисията оповестява публично информацията относно обема и разпределението на подкрепата чрез набора от показатели, посочен в член 24. Молдова публикуват актуални данни за крайните получатели, получаващи средства от Съюза за изпълнението на реформите и инвестициите по настоящия Инструмент, както е описано в член 20.

Член 5

Предварителни условия за подкрепа от Съюза

1. Предварителни условия за подкрепата по линия на Инструмента са Молдова да поддържа и зачита ефективните демократични механизми, включително многопартийната парламентарна система, свободните и честни избори, плуралистичните медии, независимата съдебна власт и върховенството на закона, както и да гарантира зачитането на всички задължения, свързани с правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

2. Комисията извършва мониторинг на изпълнението на предварителните условия, изброени в параграф 1, преди отпускането на средства, включително на предварително финансиране, на Молдова по Инструмента и през целия

период на предоставяне на подкрепата по Инструмента, като надлежно взема предвид рамката на политиката на разширяване. В процеса на мониторинг Комисията взема предвид и съответните препоръки на международни органи като Съвета на Европа и неговата Венецианска комисия или Бюрото за демократични институции и права на човека към Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).

3. Комисията може да приеме решение, в което да заключи, че някои от изброените в параграф 1 от настоящия член предварителни условия не са изпълнени, и по-специално да не отпусне средства съгласно член 19, независимо дали условията за плащане, посочени в член 10, параграф 3, са изпълнени.

ГЛАВА II

Финансиране и изпълнение

Член 6

Изпълнение

1. Инструментът се подкрепя със средства от Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа в размер на 420 милиона евро и със заеми в максимален размер от 1 500 милиона евро. Сумата за заеми не представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947.

2. Неподлежащата на връщане финансова подкрепа се финансира за периода от 1 януари 2025 г. до 31 декември 2027 г. от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947. Тя покрива провизирането за заемите в размер на 135 милиона евро, подкрепата, предоставяна от Съюза за проекти, одобрени по линия на ПИПС, както е посочено в член 18, параграф 2, и допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Посоченото финансиране се осъществява в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/947.

   Решенията за отпускане, посочени в член 19, параграф 3, за подкрепата под формата на заеми се приемат през периода от 1 януари 2025 г. до 30 юни 2029 г.

3. Отпускането на помощта от Съюза се управлява от Комисията в съответствие с основните принципи и цели на реформите, заложени в програмата за реформи. Всички средства, с изключение на допълнителната подкрепа, посочена в параграф 2, и ресурсите, посочени в параграф 5, се предоставят на вноски два пъти годишно въз основа на завършването на необходимите реформи в определените срокове, както е договорено в програмата за реформи и прието в решението за изпълнение на Комисията.

4. Най-малко 25 % от размера на компонента за заеми, отпуснат на Молдова, се предоставят от Молдова за инвестиционни проекти, одобрени по линия на ПИПС — една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32

от Регламент (ЕС) 2021/947. В споразумението относно Инструмента, посочено в член 8, това задължение се описва подробно, както и подробните правила и принципи за изпълнение. Неизпълнението на това задължение води до спиране на по-нататъшните операции по настоящия Инструмент и до възстановяване на посочените суми от Молдова, както е посочено в член 19.

5. Сума в размер до 1 % от неподлежащата на връщане подкрепа, посочена в параграф 2, може да се използва за техническа и административна помощ за изпълнението на Инструмента, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, които са необходими за управлението на Инструмента и постигането на неговите цели, по-специално проучвания, срещи на експерти, обучения, консултации с органи на Молдова, конференции, консултации със заинтересованите страни, включително с местните и регионалните органи и организациите на гражданското общество, информационни и комуникационни дейности, включително приобщаващи дейности за популяризиране, и институционалната комуникация за политическите приоритети на Съюза, доколкото те са свързани с целите на настоящия регламент, разходи, свързани с ИТ мрежи, предназначени за обработка и обмен на информация, институционални информационнотехнологични средства, както и всички други разходи в централата и делегацията на Съюза за административна и координационна подкрепа, необходима за Инструмента. Посочените суми могат също така да покриват разходите за дейности в подкрепа на прозрачността и за други дейности, като контрол на качеството и мониторинг на проектите или програмите на място и разходите за партньорски консултации и експерти за оценката и изпълнението на реформи и инвестиции.

Член 7

Правила за допустимостта на лицата и субектите, за произхода на доставките и материалите и за ограниченията по Инструмента

1. Чрез дерогация от член 28 от Регламент (ЕС) 2021/947 в процедурите за възлагане на обществени поръчки и за предоставяне на безвъзмездни средства за дейности, финансирани по линия на Инструмента, могат да участват международни и регионални организации и всички физически лица, които са граждани на, или юридическите лица, които са действително установени във:

   а) държавите членки, Молдова, държавите кандидатки и договарящите се страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

   б) държавите, които предоставят на Молдова равнище на подкрепа, сравнимо с това, предоставено от Съюза, като се вземе предвид размерът на тяхната икономика, и за които Комисията е установила реципрочен достъп в Молдова до външна помощ.

2. Реципрочният достъп, посочен в параграф 1, буква б), може да бъде предоставен за ограничен срок от най-малко една година, когато дадена държава предостави допустимост при еднакви условия за субекти от Съюза и от държави, които отговарят на условията за допустимост съгласно Инструмента.

   Комисията взема решение относно реципрочния достъп след консултация с Молдова.

3. Всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, произхождат от държавите, посочени в параграф 1, букви а) и б), освен ако доставките и материалите не могат да бъдат доставени при разумни условия в някоя от тези държави. Освен това се прилагат правилата за ограниченията, предвидени в параграф 6.

4. Правилата за допустимостта по настоящия член не се прилагат и не създават ограничения, свързани с гражданството, за физическите лица, наети от или сключили договор по друг законен начин с изпълнител или, когато това е приложимо, подизпълнител, отговарящ на условията за допустимост, освен когато ограниченията, свързани с гражданството, се основават на правилата, предвидени в параграф 6.

5. За дейности, съвместно съфинансирани от субект или изпълнявани при пряко или непряко управление със субекти, както е посочено в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, правилата, приложими за тези субекти, също се прилагат в допълнение към правилата, установени съгласно настоящия член, включително, когато е приложимо, ограниченията, предвидени по параграф 6 от настоящия член и надлежно отразени във финансовите споразумения и договори, сключени с тези субекти.

6. Правилата за допустимостта и правилата за произхода на доставките и материалите, изброени в параграфи 1 и 3, и правилата за гражданството на физическите лица, изброени в параграф 4, могат да бъдат ограничени по отношение на гражданството, географското местоположение или естеството на юридическите лица, участващи в процедурите за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства, както и по отношение на географския произход на доставките и материалите, когато:

   а) такива ограничения се изискват поради специфичния характер или целите на дейността или конкретната процедура за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства, или когато тези ограничения са необходими за ефективното изпълнение на дейността;

   б) дейността или конкретните процедури за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства засягат сигурността или обществения ред, и по-специално стратегически активи и интереси на Съюза, на държавите членки или на Молдова, включително сигурността, издръжливостта и защитата на целостта на цифровата инфраструктура, включително инфраструктурата за 5G мрежи, комуникационните и информационните системи и свързаните с тях вериги на доставките.

7. Оферентите и кандидатите от държави, които не отговарят на условията за допустимост, може да бъдат допуснати като отговарящи на тези условия в случаите на спешна нужда или когато услугите не са налични на пазарите на съответните държави или територии, или в други надлежно обосновани случаи, в които прилагането на правилата за допустимостта би направило осъществяването на дадена дейност невъзможно или изключително трудно.

8. В рамките на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на член 29 от ДЕС и член 215 от ДФЕС, никакви средства или икономически ресурси не могат да се предоставят, пряко или непряко, на или в полза на юридически лица, субекти или органи, подлежащи на ограничителни мерки на Съюза.

Такива лица и субекти, както и субекти, притежавани или контролирани от тях, не се подкрепят пряко или непряко от Инструмента, включително в качеството им на непреки собственици, подизпълнители или крайни бенефициери.

Член 8

Споразумение относно Инструмента

1. За изпълнението на настоящия регламент Комисията сключва с Молдова споразумение относно Инструмента, в което се определят задълженията и условията за плащане, за да бъде предоставено финансиране.

2. Споразумението относно Инструмента се допълва от споразумение за заем съгласно член 15, в които се определят конкретни разпоредби за управлението и изпълнението на финансирането, предоставяно под формата на заем. Споразумението относно Инструмента, включително всякаква свързана с него документация, се предоставя едновременно и без забавяне на Европейския парламент и на Съвета при поискване.

3. Финансирането се предоставя на Молдова само след влизането в сила на споразумението относно Инструмента и на споразумението за заем.

4. Със споразумението относно Инструмента и споразумението за заем, сключени с Молдова, се гарантира изпълнението на задълженията, посочени в член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

5. В споразумението относно Инструмента се определят необходимите подробни разпоредби по отношение на:

   а) ангажимента на Молдова да постигне решителен напредък към стабилна правна рамка за борба с измамите и да установи по-ефикасни и ефективни системи за контрол, включително подходящи механизми и мерки за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и да засили борбата срещу изпирането на пари, организираната престъпност, присвояването на публични средства, финансирането на тероризма, избягването на данъци, данъчните измами или отклонението от данъчно облагане и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента;

   б) правилата за отпускане, неотпускане и намаляване на средства в съответствие с член 19;

   в) подробните правила и задължението на Молдова да предостави част от общия размер на заема за проекти, одобрени по линия на ПИПС, в съответствие с член 6, параграф 4;

   г) дейностите, свързани с управлението, контрола, надзора, мониторинга, оценката, докладването и одита, както и прегледите на системите, разследванията, мерките за борба с измамите и сътрудничеството;

   д) правилата за докладване до Комисията за това дали и как са изпълнени условията за плащане, посочени в член 10;

   е) правилата относно данъците, митата и таксите в съответствие с член 27, параграфи 9 и 10 от Регламент (ЕС) 2021/947;

ж) мерките за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и задължението на лицата или субектите, изпълняващи средства на Съюза по регламента, незабавно да уведомяват Комисията, OLAF и когато е приложимо, Европейската прокуратура за предполагаемите или действителни случаи на нередности, измами, корупция и конфликт на интереси и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента, и последващите действия спрямо такива случаи;

з) задълженията, посочени в членове 21 и 22, включително точните правила и срок за събиране на данни от Молдова и осигуряването на достъп до тях за Комисията, OLAF, Европейската сметна палата и когато е приложимо, за Европейската прокуратура;

и) процедура, с която да се гарантира, че исканията за плащане на подкрепата под формата на заем не надхвърлят наличната сума на заема в съответствие с член 6, параграф 1;

й) правото на Комисията да намали пропорционално подкрепата, предоставена съгласно регламента, и да събере сумите, посочени в член 6, параграф 1, изразходвани за постигането на целите на регламента, или да поиска предсрочно погасяване на заема в случаи на нередности, измама, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от Молдова, при отмяна на качествени или количествени етапи или при тежко нарушение на задължение, предвидено в споразумението относно Инструмента;

к) правилата и условията за докладване от Молдова за целите на мониторинга на изпълнението на Инструмента и оценяването на постигането на целите, изброени в член 3;

л) задължението на Молдова да предава по електронен път на Комисията данните, посочени в член 20.

ГЛАВА III

Програма за реформи

Член 9

Представяне на програмата за реформи

1. За да получи каквато и да е подкрепа съгласно настоящия регламент, Молдова представя на Комисията програма за реформи за периода 2025—2027 г., основана на основните принципи и цели на социално-икономическите реформи и реформите в основните области, заложени в Споразумението за асоцииране между ЕС и Молдова, договорено по линия на европейската политика за съседство, и рамката на политиката на разширяване.

2. В програмата за реформи се съдържа всеобхватна рамка за постигане на общите и специфичните цели, изброени в член 3, и се посочват реформите,

които трябва да бъдат предприети от Молдова, както и инвестиционните области. Програмата за реформи включва мерки за изпълнение на реформите чрез цялостен и съгласуван пакет. В основните области от процеса на разширяване, включително върховенството на закона, борбата с корупцията, в това число корупцията на високо равнище, основните права и свободата на словото, програмите за реформи отразяват оценките в рамката на политиката на разширяване.

3. Програмите за реформи е съгласувана с последната рамка на макроикономическата и фискалната политика, представена на Комисията в контекста на икономическия и финансов диалог с Съюза.

4. Програмата за реформи е съгласувана с приоритетите за реформи, определени в контекста на пътя за присъединяване на Молдова и в други съответни документи, национално определения принос по Парижкото споразумение и амбицията за постигане на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и допринася за постигането на тези приоритети за реформи.

5. В програмата за реформи се зачитат общите принципи, изброени в член 4.

6. Програмата за реформи се изготвя по приобщаващ и прозрачен начин, след консултации със социалните партньори и с организациите на гражданското общество.

7. Комисията приканва Молдова да представи програмата си за реформи в срок от три месеца от влизането в сила на настоящия регламент. Комисията предава на Европейския парламент и на Съвета програмата за реформи на Молдова веднага щом я получи.

Член 10

Принципи за финансиране съгласно програмата за реформи

8. С регламента се предоставят стимули за изпълнението на програмата за реформи, като се определят условия за плащане за отпускането на средства. Тези условия за плащане се прилагат за средствата по член 6, параграф 1, с изключение на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Тези условия за плащане са под формата на измерими качествени или количествени етапи. Тези етапи отразяват напредъка в конкретните социално-икономически реформи и по отношение на основите на процеса на разширяване, свързани с постигането на целите на Инструмента, изброени в член 3, в съответствие с рамката на политиката на разширяване.

9. Изпълнението на тези условия за плащане води до пълно или частично отпускане на средства в зависимост от степента на тяхното изпълнение.

10. Макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзорът на бюджета са общи условия за плащания, които се изпълняват, за да бъдат отпуснати средства.

Със средства по Инструмента не се подкрепят дейности или мерки, които подкопават мирните споразумения в региона.

Член 11

Съдържание на програмата за реформи

1. В програмата за реформи се определят по-специално следните елементи, които са мотивирани и обосновани:

а) мерки, представляващи съгласуван, всеобхватен и адекватно балансиран отговор на целите, изброени в член 3, включително структурни реформи, инвестиции и мерки за гарантиране на спазването на предварителните условия, посочени в член 5, когато е уместно;

б) обяснение на това как мерките са съгласувани с общите принципи, посочени в член 4, както и с изискванията, стратегиите, плановете и програмите, посочени в членове 4 и 10;

в) обяснение на начина, по който се очаква мерките допълнително да укрепят основите на процеса на разширяване, както е посочено в член 3, параграф 2, буква н), включително върховенството на закона, основните права и борбата с корупцията;

г) примерен списък на инвестиционните проекти и програми, предвидени за обсъждане и одобрение по линия на ПИПС, включително съответните общи инвестиционни обеми и предвидените срокове за изпълнение;

д) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за постигането на целите в областта на климата и околната среда и тяхната съвместимост с принципа за ненанасяне на значителни вреди;

е) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за цифровата трансформация:

ж) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за постигането на социалните цели и на целите в областта на образованието, обучението и заетостта;

з) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за равенството между половете и овластяването на жените и момичетата и за насърчаването на правата на жените и момичетата;

и) по отношение на реформите и инвестициите — индикативен график и предвидените условия за плащане, които трябва да бъдат изпълнени за отпускането на средства под формата на измерими качествени и количествени етапи, планирани за изпълнение най-късно до 31 декември 2027 г.;

й) обяснение как мерките се очаква да допринесат за постепенното и непрекъснато привеждане в съответствие с ОВППС, включително с ограничителните мерки на Съюза;

к) механизмите за ефективен мониторинг, докладване и оценка на програмата за реформи от Молдова, включително предложените измерими качествени и количествени етапи и съответните показатели, изброени в параграф 2;

л) обяснение на системата на Молдова за ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция, включително корупция на високо равнище, и конфликти на интереси, както и за

прилагане на правилата за контрол на държавните помощи, а така също и предложените мерки за справяне със съществуващите недостатъци през първите години на изпълнението на програмата за реформи;

м) по отношение на подготовката на програма за реформи, а ако тя вече е изготвена, по отношение на нейното изпълнение — обобщение на процеса на консултации, проведени в съответствие с националната правна уредба на Молдова, със съответните заинтересовани страни, включително с парламента на Молдова, местните и регионалните представителни служби и органи, социалните партньори и организациите на гражданското общество на Молдова, и описание на начина, по който приносът на тези заинтересовани страни е отразен в програмата за реформи;

н) план за комуникация и видимост на програмата за реформи за местната аудитория на Молдова;

о) всяка друга полезна информация.

2. Програмата за реформи е ориентирана към постигането на резултати и включват показатели за оценка на напредъка в постигането на изброените в член 3 общи и специфични цели. Тези показатели се основават, когато е подходящо и уместно, на международно договорени показатели и на вече налични показатели, свързани с политиките на Молдова. Показателите също така се съгласуват, доколкото е възможно, с ключовите показатели за изпълнението, включени в Решението за изпълнение на Комисията за одобряване на програмите за реформи за Западните Балкани съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449 и в рамката за измерване на резултатите на ЕФУР+.

Член 12

Оценка от Комисията на програмата за реформи

1. Комисията оценява без неоснователно забавяне уместността, изчерпателността и целесъобразността на програмата за реформи на Молдова или, когато е приложимо, на всяко изменение на тази програма. При извършването на тази оценка Комисията действа в тясно сътрудничество с Молдова и може да прави забележки, да изисква допълнителна информация или да поиска от Молдова да преразгледа и да измени своята програма за реформи.

2. По отношение на целта, посочена в член 11, параграф 1, буква й) от настоящия регламент, Комисията, в съответствие с Решение № 2010/427/ЕС, надлежно взема предвид ролята и приноса на ЕСВД.

3. При оценката на програмата за реформи Комисията взема предвид съответната налична аналитична информация за Молдова, включително неговото макроикономическо положение и устойчивост на обслужването на дълга, предоставените от Молдова обосновка и елементи, посочени в член 13, както и всяка друга подходяща информация, като например информацията, посочена в член 11.

4. При оценката си Комисията взема предвид по-специално следните критерии:

а) дали програмата за реформи представлява уместен, всеобхватен, съгласуван и адекватно балансиран отговор на целите, изброени в член 3 и елементите, изброени в член 11;

б) дали програмата за реформи и нейните мерки са съгласувани с принципите, стратегиите, плановете и програмите, посочени в членове 4 и 11;

в) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори напредъка към преодоляване на социално-икономическите различия между Молдова и Съюза и по този начин ще подобри тяхното икономическо, социално и екологично развитие и ще подпомогне сближаването със стандартите на Съюза, ще намали неравенствата и ще засили социалното сближаване;

г) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще укрепи допълнително основите на процеса на разширяване, както е посочено в член 3, параграф 2, буква а);

д) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори прехода на Молдова към устойчива, неутрална и издръжлива спрямо изменението на климата и приобщаваща икономика чрез подобряване на свързаността, постигане на напредък в двойния екологичен и цифров преход, включително в областта на биологичното разнообразие, чрез намаляване на стратегическите зависимости и стимулиране на научните изследвания и иновациите, образованието, обучението, заетостта и уменията и по-широкия пазар на труда, като се обръща специално внимание на младите хора;

е) дали мерките, включени в програмата за реформи, са съвместими с принципа за ненанасяне на значителни вреди и принципа да не се пренебрегва никой;

ж) дали програмата за реформи обхваща по подходящ начин потенциалните рискове за спазването на предварителните условия и условията за плащане;

з) дали условията за плащане, предложени от Молдова, са подходящи, амбициозни и съгласувани с рамката на политиката на разширяване, както и дали са достатъчно съдържателни и ясни, за да позволят съответното отпускане на средства при изпълнението им, и дали предложените показатели за отчитане са подходящи и достатъчни за извършване на мониторинг и докладване за постигнатия напредък по отношение на общите цели;

и) дали се очаква предложените от Молдова механизми да осигурят ефективно предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, организирана престъпност и изпиране на пари, както и ефективно разследване и наказателно преследване на престъпленията, засягащи средствата по линия на Инструмента;

й) дали програмата за реформи отразява ефективно приноса на съответните заинтересовани страни, включително на парламента на Молдова, местните и регионалните представителни служби и органи, социалните партньори и организациите на гражданското общество.

5. За целите на оценката на програмата за реформи, представена от Молдова, Комисията може да бъде подпомагана от независими експерти.

Член 13

Решение за изпълнение на Комисията

1. 1. При положителна оценка в съответствие с член 12 Комисията одобрява посредством решение за изпълнение програмата за реформи, представена от Молдова, или, когато е приложимо, изменената програма, представена в съответствие с член 14. За приемането на това решение за изпълнение се прилагат разпоредбите на член 25, параграф 2.

2. В решението за изпълнение на Комисията, посочено в параграф 1, се определят реформите, които трябва да бъдат извършени от Молдова, инвестиционните области, които трябва да бъдат подкрепени, и условията за плащане, произтичащи от програмата за реформи, включително графикът.

3. В решението за изпълнение на Комисията, посочено в параграф 1, се определят също така:

   а) индикативният размер на общите средства, налични за Молдова при изпълнение на условията за плащане, посочени в член 10, параграф 1, и траншовете, които е планирано да бъдат отпуснати, включително предварителното финансиране, структурирано в съответствие с член 11, след като Молдова изпълни задоволително съответните условия за плащане под формата на качествени и количествени етапи, определени във връзка с изпълнението на програмата за реформи;

   б) разпределението по траншове финансиране между подкрепата под формата на заем и неподлежащата на връщане подкрепа;

   в) срокът, в който трябва да бъдат изпълнени условията за окончателно плащане за реформите;

   г) механизмите и графикът за мониторинг, докладване и изпълнение на програмата за реформи, включително, когато е целесъобразно, чрез демократичен контрол, както е посочено в член 4, както и когато е приложимо, необходимите мерки за спазване на член 23;

   д) посочените в член 11, параграф 2 показатели за оценка на напредъка към постигането на общите и специфичните цели, изброени в член 3.

Член 14

Изменения на програмата за реформи

1. Когато програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не е изпълнима от Молдова, частично или изцяло, поради обективни обстоятелства, Молдова може да предложи изменена програма за реформи. В този случай Молдова може да отправи обосновано искане до Комисията за изменение на решението за изпълнение, посочено в член 13, параграф 1.

2. Комисията може да изменя решението за изпълнение, по-специално за да отчете промяната в наличните суми в съответствие с принципите по член 19.

3. Когато счете, че изложените от Молдова причини оправдават изменение на нейната програма за реформи, Комисията извършва оценка на изменената програма за реформи в съответствие с член 12 и може да измени решението за изпълнение, посочено в член 13, параграф 1, без неоснователно забавяне.

4. В измененията Комисията може да приеме срокове за условията за плащане, продължаващи до 31 декември 2028 г.

Член 15

Споразумение за заем и операции по получаване и отпускане на заеми

1. За да се финансира подкрепата по линия на Инструмента под формата на заеми, Комисията се оправомощава да заема, от името на Съюза, необходимите средства на капиталовите пазари или от финансови институции в съответствие с член 224 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. Комисията сключва споразумение за заем с Молдова. В споразумението за заем се определят максималният размер на заема, периодът на наличност и подробните условия за подкрепата по Инструмента под формата на заеми. Максималният срок на заемите е 40 години от датата на подписване на споразумението за заем. В споразумението за заем се посочват размерът на предварителното финансиране и правилата за уравняване на предварителното финансиране.

В допълнение към и чрез дерогация от член 220, параграф 5 от Финансовия регламент в споразумението за заем се посочват размерът на предварителното финансиране и правилата за уравняване на предварителното финансиране.

3. При поискване споразумението за заем се предоставя на Европейския парламент и на Съвета.

Член 16

Провизиране

1. За заемите се създават провизии в размер на 9 % от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947, и се използват като част от провизиите, подкрепящи подобни рискове.

2. Чрез дерогация от последното изречение от член 211, параграф 2 от финансовия регламент провизиите се плащат постепенно и се формират изцяло най-късно при пълното плащане на заемите.

3. Процентът на провизиране се преразглежда най-малко на всеки три години след влизането в сила на настоящия регламент в съответствия с процедурата, предвидена в член 31, параграф 5, четвърта алинея от Регламент (ЕС) 2021/947.

Член 17

Предварително финансиране

1. След като програмата за реформи бъде представена на Комисията, Молдова може да поиска отпускане на предварително финансиране в размер до 7 % от общата сума, предвидена по Инструмента съгласно член 6, параграф 1, след приспадане на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ, и провизирането за заеми.

2. Комисията може да отпусне исканото предварително финансиране, след като приеме решението си за изпълнение, посочено в член 13, и след като влязат в сила споразумението относно Инструмента и споразумението за заем, посочено съответно в член 8 и член 15. Средствата се отпускат в съответствие с член 19, параграф 3, първо изречение и при спазване на предварителните условия, изброени в член 5.

3. Комисията взема решение относно графика за плащане на предварителното финансиране, което може да бъде платено на един или повече траншове.

Член 18

Изпълнение на инвестиционни проекти по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство

1. За да се използва ефектът на лоста от финансовата подкрепа на Съюза за привличане на допълнителни инвестиции, инвестициите в подкрепа на програмата за реформи се осъществяват в сътрудничество с международни финансови институции под формата на инвестиционни проекти, одобрени по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство.

2. След задоволително изпълнение на условията за плащане Комисията приема решение, с което се разрешава отпускане на средства, както е посочено в член 19, параграф 3. В това решение, в съответствие с член 6, параграф 1, се определят размерът на средствата, които ще бъдат предоставени под формата на неподлежаща на връщане подкрепа, предоставена от Съюза за проекти, одобрени по линия на ПИПС, както и размерът на финансовата помощ под формата на заем, която ще бъде отпусната на Молдова. В решението също така се определя, в съответствие със съотношението, определено в споразумението относно Инструмента, както е посочено в член 8, параграф 5, буква в), делът на тази подкрепа под формата на заем, която ще бъде предоставена от Молдова като съфинансиране за проекти, одобрени по линия на ПИПС.

Член 19

Оценка на изпълнението на условията за плащане, неотпускане и намаляване на средства, правила за плащанията

1. Два пъти годишно Молдова подава надлежно обосновано искане за отпускане на средства най-късно два месеца след срока, определен в решението за изпълнение на Комисията по отношение на изпълнените условия за плащане, свързани с количествените и качествените етапи, изброени в програмата за реформи.

2. Комисията оценява без неоснователно забавяне дали Молдова е изпълнила предварителните условия, посочени в член 5, и принципите за финансиране, посочени в член 10, параграф 3, и дали е постигнала задоволително изпълнение на условията за плащане, посочени в решението за изпълнение на Комисията, посочено в член 13. В случай че Комисията установи, че условията за плащане, по които тя е извършила плащане преди това, са били отменени от Молдова, Комисията ще намали бъдещите плащания с равностойна сума. Комисията може да бъде подпомагана от експерти, включително от експерти от държавите

членки. В случай че искането за отпускане на средства или искането за плащане включва етап, свързан с глава 32, посочен в член 19, параграф 2, Комисията не може да приеме решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

3. Когато Комисията даде положителна оценка за задоволителното изпълнение на всички приложими условия, тя приема без неоснователно забавяне решение, с което се разрешава отпускането на средствата, съответстващи на тези условия. По отношение на тези суми решението представлява посоченото в член 10 условие.

4. Когато Комисията даде отрицателна оценка за изпълнението на някое от условията съгласно графика, средствата, за които се отнасят тези условия, не се отпускат. Неотпуснатите суми се отпускат само когато Молдова надлежно обоснове, като част от последващото искане за отпускане на средства, че е предприел необходимите мерки, за да гарантира задоволителното изпълнение на съответните условия.

5. Ако Комисията заключи, че Молдова не е предприел необходимите мерки в рамките на 12 месеца от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 4, тя намалява размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и на заема пропорционално на частта, съответстваща на съответните условия за плащане. През първата година от изпълнението се прилага срок от 24 месеца, считано от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 4. Молдова може да представи своите забележки в рамките на два месеца от датата, на която са ѝ съобщени заключенията на Комисията.

6. Сумите, съответстващи на условия за плащане, които не са изпълнени до 31 декември 2028 г., не се дължат на Молдова и се отменят или се анулират от наличната сума на подкрепата под формата на заем, според случая.

7. Комисията може да намалява размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и да възстановява от Молдова, включително чрез прихващане, сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, или да намалява размера на заема, който ще бъде изплатен на Молдова, или да иска предсрочно погасяване на заема в съответствие със споразумението за заем в случай на недължимо платени средства при установени случаи или сериозни опасения, свързани с нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от Молдова, или при отмяна на качествени или количествени етапи, или в случаите, когато след извършване на плащането се установи, че етапите не са били изпълнени в задоволителна степен, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от споразуменията относно Инструмента или от споразуменията за заем, включително въз основа на предоставена от OLAF информация или на доклади на Европейската сметна палата. Комисията уведомява Европейския парламент и Съвета преди да вземе решение за намаляване на такава подкрепа.

8. Чрез дерогация от член 116, параграф 2 от Финансовия регламент крайният срок за плащане, посочен в член 116, параграф 1, буква а) от Финансовия регламент, започва да тече от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава извършването на плащането на Молдова съгласно параграф 3 от настоящия член.

9. Член 116, параграф 5 от Финансовия регламент не се прилага за плащанията, извършени като финансова помощ, насочена директно към хазната на Молдова, съгласно настоящия член и член 23 от настоящия регламент.

10. Плащанията на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и на заеми съгласно настоящия член се извършват съответно според бюджетните кредити, както са определени в годишната бюджетна процедура, и в зависимост от наличното финансиране. Средствата се плащат на траншове. Всеки транш може да бъде платен наведнъж или на няколко части.

11. Сумите се плащат след решението, посочено в параграф 3, в съответствие със споразумението за заем.

12. Плащането на каквато и да е сума от подкрепата под формата на заем зависи от подаването от Молдова на искане за плащане във формата, определена в споразумението за заем, и се извършва в съответствие с разпоредбите, посочени в споразумението относно Инструмента. Това не се прилага за плащане на предварително финансиране.

Член 20

Прозрачност по отношение на лицата и организациите, които получават финансиране за изпълнението на програмата за реформи

1. Молдова публикуват актуални данни за крайните получатели, получаващи суми на финансиране, надвишаващи равностойността на 000 EUR общо за тргодишния период за изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента.

2. По отношение на крайните получатели, посочени в параграф 1, се публикува следната информация в машинночетим формат на уебстраница, по ред на общо получените средства, при надлежно спазване на изискванията за поверителност и сигурност и по-специално за защита на личните данни:

   а) за юридически лица — пълното официално наименование на получателя, идентификационния номер по ДДС или данъчния идентификационен номер, ако има такъв, или друг собствен национален идентификационен код, установен със законодателството, приложимо към юридическото лице;

   б) за физически лица — собственото и фамилното(ите) име(на) на получателя;

   в) сумата, получена от получателя, и реформите и инвестициите по споразумението с Молдова, за чието изпълнение се допринася с тази сума.

3. Информацията, посочена в параграф 2, не се публикува, когато разкриването ѝ създава риск да бъдат застрашени правата и свободите на съответните крайни получатели или да се нанесе сериозна вреда на техните търговски интереси. Тази информация се предоставя на Комисията.

4. Молдова предава по електронен път на Комисията поне веднъж годишно данните за крайните получатели, посочени в параграф 1 от настоящия член,

в машинночетим формат, който ще бъде определен в споразумението относно Инструмента, както се посочва в член 8, параграф 5, буква л).

ГЛАВА IV

Защита на финансовите интереси на Съюза

Член 21

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. При изпълнението на Инструмента Комисията и Молдова предприема всички подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза, като взема предвид принципа на пропорционалност и специфичните условия, при които ще функционира Инструментът, предварителните условия, изброени в член 5, параграф 1, и условията, изброени в конкретните споразумения относно Инструмента, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности, както и разследването и наказателното преследване на престъпления, засягащи средствата, предоставени по линия на Инструмента. Молдова се ангажира да постигне напредък при въвеждането на ефективни и ефикасни системи за управление и контрол и да гарантира, че неправилно платените или неправилно използваните суми могат да бъдат възстановени.

2. В споразумението относно Инструмента се предвиждат следните задължения на Молдова:

   а) да проверява редовно дали предоставеното финансиране се използва в съответствие с приложимите правила, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности;

   б) да защитава лицата, сигнализиращи за нередности;

   в) да предприема подходящи мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на случаите на измама, корупция, конфликти на интереси и нередности, както и за разследване и наказателно преследване на престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза, да разкрива и да не допуска двойно финансиране и да предприема правни действия за събиране на присвоените средства, включително във връзка с всякакви мерки за осъществяването на реформи и инвестиционни проекти или програми съгласно програмата за реформи, и когато е приложимо да предприема подходящи мерки за незабавно разглеждане на исканията за правна взаимопомощ и исканията за екстрадиране от страна на Европейската прокуратура и компетентните органи на държавите членки във връзка с престъпления, засягащи средствата по линия на Инструмента;

   г) за целите на параграф 1 от настоящия член, и по-специално за проверките на използването на средства във връзка с осъществяването на реформи в рамките на програмата за реформи — да осигури събирането, в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила за защита на данните, на подходящи данни за

лицата и субектите, които получават финансиране за изпълнението на мерките от програмата за реформи по глава III, включително информация за действителните собственици, и да осигури достъпа до тези данни;

д) да упълномощи изрично Комисията, OLAF, Сметната палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура да упражняват правата си, предвидени в член 129 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

3. В споразумението относно Инструмента се предвижда също така правото на Комисията да намалява пропорционално размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа, предоставена по Инструмента и да възстанови от Молдова, включително чрез прихващане, сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, и да намалява размера на заема, който ще бъде изплатен на Молдова, или да иска предсрочно погасяване на заема в съответствие със споразумението за заем, в случай на недължимо платени средства, при установени случаи или сериозни опасения, свързани с нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от Молдова, или в случаите, когато след извършване на плащането се установи, че етапите не са били изпълнени в задоволителна степен, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от споразумението относно Инструмента или от споразумението за заем. При вземането на решение относно размера на възстановяването и намаляването или относно сумата, която трябва да бъде предсрочно погасена, Комисията спазва принципа на пропорционалност и взема предвид тежестта на нередността, измамата, корупцията или конфликта на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, или на неизпълнението на задължението. На Молдова се дава възможност да изложи своите съображения, преди да бъде извършено намалението или да бъде изискано предсрочно погасяване.

4. Лицата и субектите, изпълняващи средства по Инструмента, незабавно докладват на Комисията и на OLAF за всички предполагаеми случаи на измама, корупция, конфликт на интереси и нередности, засягащи финансовите интереси на Съюза.

Член 22

Роля на вътрешните системи и одитния орган на Молдова

1. Що се отнася до частта от финансирането по линия на Инструмента, предоставяна като финансова помощ, Комисията се опира на одитните органи, установени от Молдова, за целите на контрола на публичните разходи. По целесъобразност Комисията разчита и на допълнителен демократичен контрол, както е посочено в член 4, параграф 9.

2. През първите години от изпълнението на програмата за реформи се дава приоритет на реформите, свързани с преговорна глава 32, по-специално относно управлението на публичните финанси и вътрешния контрол, както и относно борбата с измамите, заедно с глави 23 и 24, особено що се отнася до правосъдието, корупцията и организираната престъпност, и глава 8, по-специално относно контрола на държавните помощи.

3. Молдова докладва без забавяне на Комисията за нередностите, включително измамите, които са били предмет на първоначално заключение по

административен или съдебен ред, и я информира за хода на административните и съдебните производства във връзка с такива нередности. Това докладване се извършва по електронен път чрез системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.

4. Субектите, посочени в параграф 1, поддържат редовен диалог с Европейската сметна палата, OLAF и когато е целесъобразно, Европейската прокуратура.

5. Комисията може да извършва подробни прегледи на системите за изпълнение на бюджета на Молдова въз основа на оценка на риска и диалог с одитните органи, както и да отправя препоръки за подобряване на системите.

6. Комисията може да приема препоръки към Молдова за всички случаи, когато според нея компетентните органи не са предприели необходимите мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и нередности, които са засегнали или съществува сериозен риск да засегнат доброто финансово управление на разходите, финансирани по Инструмента, и във всички случаи, когато установи слабости, засягащи концепцията и функционирането на системата за контрол, въведена от органите. Молдова изпълнява тези препоръки или предоставя обосновка защо не ги е изпълнила.

ГЛАВА V
МОНИТОРИНГ, ДОКЛАДВАНЕ И ОЦЕНКА

Член 23

Мониторинг и докладване

1. Комисията извършва мониторинг върху изпълнението на Инструмента и оценка на постигането на целите, определени в член 3. Мониторингът на изпълнението е целенасочен и пропорционален на дейностите, които се извършват в рамките на Инструмента, и не засяга изискванията за докладване, установени в Регламент (ЕС) 2021/947. Очаква се показателите, посочени в член 11, параграф 2, да допринесат за извършвания от Комисията мониторинг на Инструмента.

2. В споразумението относно Инструмента, посочено в член 8, се определят правилата и редът за докладване от Молдова до Комисията за целите на параграф 1 от настоящия член.

3. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета годишен доклад относно напредъка към постигане на целите на настоящия регламент. Годишният доклад се допълва от презентации на актуалното състояние на изпълнението на Инструмента два пъти годишно.

4. Комисията представя годишен доклад, посочен в параграф 3, на комитета, посочен в член 27, параграф 1.

5. Комисията докладва за напредъка по изпълнението на програмата за реформи на Молдова в контекста на набора от показатели, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449.

Член 24

Набор от показатели за Инструмента

6. Комисията показва напредъка по изпълнението на програмата за реформи на Молдова в набора от показатели за Инструмента, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449.

Член 25

Оценка на Инструмента

1. След 31 декември 2027 г., но най-късно до 31 декември 2031 г., Комисията извършва независима последваща оценка на Регламента. В тази последваща оценка се оценява приносът на Съюза за постигането на целите на настоящия регламент.

2. Последващата оценка се основава на принципите от добрата практика на Комитета за подпомагане на развитието към ОИСР, като се цели да се установи дали са постигнати целите и да се формулират препоръки за подобряване на бъдещите действия.

3. Комисията съобщава констатациите и заключенията от последващата оценка, както и своите забележки и последващи действия на Европейския парламент, Съвета и държавите членки. Тази последващата оценка може да бъде обсъждана по искане на Европейския парламент, на Съвета или на държавите членки. Резултатите се вземат предвид при подготвянето на бъдещите програми и действия и при разпределението на ресурсите. Тази последваща оценка и последващите действия се оповестяват публично.

4. Комисията приобщава в подходяща степен всички заинтересовани страни, включително Молдова, социални партньори, организации на гражданското общество, в процеса на оценяване на финансирането от Съюза, предоставено по линия на настоящия регламент, и може, ако е подходящо, да се стреми да извършва съвместни оценки с държавите членки и други партньори с активното участие на Молдова.

Член 26

Докладване от страна на Молдова в контекста на икономическия и финансов диалог

1. Бенефициерът докладва веднъж годишно в контекста на икономическия и финансов диалог за постигнатия напредък в изпълнението на свързаната с реформите част от своята програма за реформи.

ГЛАВА VI
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 27

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден с Регламент (ЕС) 2021/947.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При актовете за изпълнение, посочени в член 13, параграф 1 и член 14, параграф 2, когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта на акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 28

Информация, комуникация и публичност

1. Без да се засягат изискванията, установени в Регламент (ЕС) 2021/947, Комисията извършва комуникационни дейности, за да осигури видимостта на финансирането от Съюза за финансовата подкрепа, предвидена в програмата за реформи, включително чрез съвместни комуникационни дейности с Молдова. Комисията гарантира, че подкрепата по линия на Инструмента се съобщава и посочва чрез декларация за финансирането. Действията, финансирани по Инструмента, се осъществяват в съответствие с изискванията за комуникация и видимост при финансираните от ЕС външни дейности и други съответни насоки.

2. Получателят на финансиране от Съюза активно посочва неговия произход и осигурява видимостта на това финансиране, включително, ако е приложимо, чрез поставяне на емблемата на Съюза и на подходяща декларация за финансирането, гласяща „финансирано от Европейския съюз“, по-специално когато популяризира действията и резултатите от тях, като предоставя съгласувана, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове аудитория, включително медиите и обществеността.

3. Информацията, комуникацията и публичността се осигуряват в достъпен формат.

Член 29

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВОТО ОТРАЖЕНИЕ

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 3
1.1. Наименование на предложението/инициативата 3
1.2. Съответни области на политиката 3
1.3. Цели 3
1.3.1. Общи цели 3
1.3.2. Специфични цели 3
1.3.3. Очаквани резултати и въздействие 3
1.3.4. Показатели за изпълнението 3
1.4. Предложението/инициативата е във връзка с: 4
1.5. Мотиви за предложението/инициативата 4
1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата 4
1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки. 4
1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото 4
1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти 5
1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства 5
1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение 6
1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета 6
2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ 8
2.1. Правила за мониторинг и докладване 8
2.2. Системи за управление и контрол 8
2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол .. 8
2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им 8
2.2.3. Оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване) 8
2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности 9

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 10
3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове 10
3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити 12
3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетите кредити за оперативни разходи 12
3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 12
3.2.1.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 17
3.2.2. Очакван резултат, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи ... 22
3.2.3. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи 24
3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 24
3.2.3.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 24
3.2.3.3. Общо бюджетни кредити 24
3.2.4. Очаквани нужди от човешки ресурси 25
3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет 25
3.2.4.2. Финансирани от външни целеви приходи 26
3.2.4.3. Общо нужди от човешки ресурси 26
3.2.5. Преглед на очакваното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии 28
3.2.6. Съвместимост с текущата многогодишна финансова рамка 28
3.2.7. Финансов принос от трети страни 28
3.3. Очаквано отражение върху приходите 29
4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ 29
4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти 30
4.2. Данни 30
4.3. Цифрови решения 31
4.4. Оценка на оперативната съвместимост 31
4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение 32

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Молдова

1.2. Съответни области на политиката

Отношения на ЕС с останалата част от света

1.3. Цели

1.3.1. Общи цели

Стратегическите цели на Инструмента за реформи и растеж (наричан по-нататък „Инструмент“) са за: а) подкрепа за процеса на разширяване, като се ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките („достижения на правото“) на Съюза чрез приемането и осъществяването на реформи с оглед на бъдещо членство в Съюза; б) подкрепа за постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза; и в) ускоряване на социално-икономическата конвергенция на икономиката на Молдова със Съюза. Това ще помогне на Молдова да получи сравнимо равнище на подкрепа като другите кандидати, особено след като Молдова не е обхваната от Инструмента за предприсъединителна помощ.

1.3.2. Специфични цели

Специфична цел

Специфичните цели на Инструмента са:

а) допълнително укрепване на основите на процеса на разширяване, включително върховенството на закона и основните права, функционирането на демократичните институции, както и деполяризацията, публичната администрация и изпълнението на икономическите критерии; това включва насърчаване на независима съдебна система, укрепване на сигурността и стабилността, засилване на борбата срещу измамите и всички форми на корупция, включително корупцията по високите етажи и непотизма, организираната престъпност, трансграничната престъпност и изпирането на пари, както и финансирането на тероризма, отклонението от данъчно облагане и данъчните измами, избягването на данъци; повишаване на спазването на международното право; укрепване на свободата и независимостта на медиите и академичната свобода; борба срещу речта на омразата; създаване на благоприятна среда за гражданското общество, насърчаване на социалния диалог; насърчаване на равенството между половете, интегрирането на принципа на равенство между половете и овластяването на жените и момичетата, недискриминацията и толерантността, както и гарантиране и укрепване на зачитането на правата на бежанците и лицата, принадлежащи към малцинства, включително националните малцинства и ромите, както и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица;

б) преминаване към пълно привеждане на Молдова в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на Съюза (ОВППС), включително с ограничителните мерки на Съюза;

в) борба срещу дезинформацията и чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, насочени срещу Съюза и неговите ценности;

г) преминаване към хармонизиране на визовите политики със Съюза;

д) повишаване на ефективността на публичната администрация, изграждане на капацитет и инвестиране в административния персонал на Молдова; осигуряване на достъп до информация, обществен контрол и участие на гражданското общество в процесите на вземане на решения; подкрепа за прозрачността, отчетността, структурните реформи и доброто управление на всички равнища, включително по отношение на правомощията за надзор и проверка на разпределението на публични средства и достъпа до тях, както и в областта на управлението на публичните финанси, обществените поръчки и контрола на държавните помощи; подкрепа на инициативи и органи, участващи в подпомагането и налагането на международно правосъдие в Молдова;

е) ускоряване на прехода на Молдова към устойчива, неутрална по отношение на климата и приобщаваща икономика, която да може да устоява на конкурентния пазарен натиск на единния пазар на Съюза, и към стабилна инвестиционна среда и намаляване на стратегическата ѝ зависимост;

ж) насърчаване на икономическата интеграция на Молдова с единния пазар на Съюза, по-специално чрез увеличени търговски и инвестиционни потоци и устойчиви вериги за създаване на стойност;

з) подпомагане на засилената интеграция с единния пазар на ЕС чрез подобрена и устойчива свързаност в съответствие с трансевропейските мрежи за укрепване на добросъседските отношения, както и контактите между хората;

и) ускоряване на приобщаващия и устойчив екологичен преход към неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Парижкото споразумение и Зеления пакт и във всички икономически сектори, особено в сектора на енергетиката, включително прехода към декарбонизирана, неутрална и издръжлива спрямо изменението на климата и кръгова икономика, като същевременно се гарантира, че инвестициите са съобразени с принципа за ненанасяне на значителни вреди;

й) насърчаване на цифровата трансформация и цифровите умения като средство за устойчиво развитие и приобщаващ растеж;

к) стимулиране на иновациите, научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността в подкрепа на екологичния и цифровия преход, като насърчава местната промишленост със специален акцент върху местните микро-, малки и средни предприятия и стартиращи предприятия;

л) насърчаване на качественото образование, обучение, преквалификация и повишаване на квалификацията на всички равнища, със специален акцент върху младежта, включително борбата срещу младежката безработица, предотвратяването на изтичането на мозъци и подкрепата за уязвимите общности, включително бежанците, както и подкрепа за политиките в областта на заетостта, включително трудовите права, в съответствие с Европейския стълб на социалните права, и борбата срещу бедността.

1.3.3. Очаквани резултати и въздействие

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на бенефициерите/целевите групи.

Очаква се подкрепата по линия на Инструмента да даде възможност на Молдова да осъществя реформите и инвестициите, необходими за повишаване на конкурентоспособността на нейната икономика и за засилване на сближаването със Съюза. Изпълнението на Инструмента следва също така да засили системите за вътрешен контрол и управление на публичните финанси в Молдова, както и прилагането на основните принципи на процеса на разширяване, по-специално свързаните с върховенството на закона и борбата с корупцията, измамите и организираната престъпност. Очаква се той да подпомогне Молдова да получи по-рано достъп до ползите от единния пазар на ЕС и да улесни интеграцията ѝ в ЕС.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за проследяване на напредъка и на постиженията.

Конкретните показатели ще бъдат определени в програмата за реформи. Тези показатели следва да се основават на международно договорени показатели. Показателите следва да бъдат подходящи, приемливи, достоверни, лесни и надеждни.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

☒ ново действие

☐ ново действие след пилотен проект/подготвително действие[5]

☐ продължаването на съществуващо действие

☐ сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Икономическите резултати и конкурентоспособността на Молдова изостават от средните равнища на ЕС въпреки напредъка ѝ по пътя към присъединяване към ЕС. Налице е спешна необходимост да се гарантира, че тя получава подкрепа, сравнима с тази на другите присъединяващи се държави, които преговарят с ЕС, за да се подпомогнат както социално-икономическата конвергенция, така и изпълнението на по-широката програма за разширяване.

За да се възползва напълно от възможностите на плана за растеж, Молдова ще изготви програма за реформи, в която ще бъдат посочени основните мерки, които страната възнамерява да предприеме през периода 2025—2027 г., за да се ускорят социално-икономическата конвергенция с ЕС. Програмата за реформи ще бъде обсъдена, оценена, както и одобрена от Комисията.

Програмата за реформи ще бъде в съответствие със стратегията за растеж на страната и ще бъде съобразена с плана за разширяване. С нея ще бъдат

[5] Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

осъществени основни реформи от ключово значение, набелязани в процеса на присъединяване, както и централни социално-икономически реформи, насочени към преодоляване на структурните недостатъци в траекторията на растеж на страната, които ще бъдат включени в програмата за реформи.

Като централен елемент на плана за растеж с Инструмента тогава ще бъдат въведени строги условия, тъй като плащането на средства от ЕС ще зависи от постигнатия напредък, по-специално по отношение на повишаването на социално-икономическата конвергенция и конкурентоспособността, както и в областта на основните принципи.

Както при плана за растеж за Западните Балкани новият Инструмент ще се прилага чрез механизми за изпълнение, които са подбрани така, че да се постигне максимално бързо осъществяване на реформите и свързаните с тях инвестиции, като същевременно се запази необходимият контрол и се сведе до минимум административната тежест за Комисията, Молдова и другите партньори по изпълнението. Подкрепата ще се предоставя чрез три механизма за изпълнение: 1) пряка подкрепа за националния бюджет на Молдова 2) подкрепа за инвестиции чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство (ПИПС) и 3) останалата част от неподлежащата на връщане подкрепа.

Директните плащания към националните бюджети и предоставянето на средства за подаване на инвестиционни предложения ще зависят от напредъка и изпълнението на условията за плащане, посочени в програмата за реформи. Условията за плащане ще бъдат под формата на набор от качествени и количествени етапи и съответен график за плащане на средства, свързани с конкретни социално-икономически реформи за стимулиране на растежа, поставяне на страната на пътя на устойчива конвергенция и насочването ѝ към конкретни реформи, свързани с основите на процеса на разширяване, включително върховенството на закона, борбата с корупцията и организираната престъпност. След като Комисията вземе решение за одобрение на програмата за реформи (чрез решение за изпълнение на Комисията) и бъде сключено споразумение относно Инструмента и споразумение за заем, Молдова ще има право да получи предварително финансиране.

Макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзорът на бюджета са общите условия за плащания, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат отпуснати средства. Плащанията ще се извършват съгласно фиксиран шестмесечен график въз основа на надлежно обосновани искания за отпускане на средства, подадени от Молдова, и след проверка от страна на Комисията на изпълнението на съответните условия за плащане. В случай че условията за плащане не са изпълнени, Комисията спира или удържа съответната сума от плащането.

Плащането на съответните спрени средства може да се извърши през 12-те месеца след първоначалния краен срок, посочен в програмата за реформи, ако са изпълнени условията за плащане.

Инвестициите, предвидени в програмите за реформи, ще бъдат подкрепени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Свързаните с тях проекти или програми ще бъдат представяни на Съвета на ПИПС за становище само след оценката на Комисията за изпълнението на съответните условия за плащане.

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

Необходими са действия на равнището на Съюза, за да се постигне ускорена икономическа конвергенция на Молдова с ЕС по пътя ѝ към потенциално членство в Съюза. Размерът на необходимата помощ е такъв, че Молдова продължава да се нуждае от устойчива външна подкрепа, каквато никоя държава членка или сам донор не би могъл да предостави сам. Съюзът е в уникална позиция да предоставя многогодишна външна помощ на Молдова своевременно и по координиран и предвидим начин. Съюзът може също така да използва своя капацитет за получаване на заеми, за да отпуска заеми на Молдова при изгодни условия, както и да предоставя безвъзмездни средства и гаранции с многогодишна перспектива.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Инструментът ще се основава на поуките, извлечени от Механизма за възстановяване и устойчивост, създаден през 2020 г., както и от наскоро предложения механизъм за Украйна, който беше приет през февруари 2024 г. И най-вече, Инструментът отразява Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани, предложен през ноември 2023 г. и приет през май 2024 г. С цел да се осигури еднакво третиране на всички кандидати, той отразява възможно най-точно Регламента създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани в окончателния му вид, за да се вземат предвид вече всички възможни коментари и допълнения от съзаконодателите, както и от други служби на Комисията. В рамките на Инструмента се използват съществуващи механизми, а именно пряка финансова помощ, подобна на бюджетната подкрепа, и ПИПС за инвестиции. И двата инструмента доказаха, че финансирането от ЕС може да осигури значителен ефект на лоста, когато се използва заедно с финансиране от други донори в рамките на смесено финансиране.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Предложеният Инструмент има за цел да бъде осигурен на Съюза правен инструмент, чрез който да се подкрепи по-висока степен на социално-икономическа конвергенция на Молдова по пътя ѝ към членство в Съюза. Общият размер на средствата по Инструмента трябва да бъде осигурен чрез заеми и неподлежаща на връщане подкрепа. Неподлежащата на връщане подкрепа следва да се финансира от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947. Продължават да се прилагат всички разпоредби по ИССРМС — ГЕ, освен ако в настоящия регламент не е посочено друго. Подкрепата под формата на заеми е в размер до 1,5 милиарда евро за периода от 1 януари 2025 г. до 30 юни 2029 г. Тази сума не представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947. Заемите ще бъдат гарантирани чрез общия фонд „Провизии“ при процент на провизиране от 9 %.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

Бюджетът на Съюза вече предоставя подкрепа за подготовката за евентуално присъединяване към ЕС на други страни кандидатки чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III), който обхваща Западните Балкани и Турция и се основава на безвъзмездни средства, смесено финансиране и бюджетни гаранции. Едновременно с това Инструментът за реформи и растеж за Западните Балкани е насочен към ускорена социално-икономическа конвергенция само на Западните Балкани и се основава на различен подход, като се установява силна връзка между изпълнението на ангажиментите за реформи и достъпа до финансиране.

Понастоящем Молдова участва в преговори за присъединяване, но все още е обхванатa от ИССРМС — ГЕ без специален инструмент, насочен към конкретните допълнителни нужди, произтичащи от предприсъединителната помощ. С оглед на новия тласък в процеса на разширяване е важно на Молдова да бъде осигурено сравнимо равнище на подкрепа, за да се подготви за евентуалното си бъдещо присъединяване. Поради напредналия етап на изпълнение на инструмента ИПП III не е възможно инструментът да бъде възобновен за други кандидати, независимо от факта, че предоставянето на заеми по този инструмент не е възможно. Поради това е необходим нов инструмент, който да осигури подобно ниво на подкрепа по отношение на финансирането и условията, както за Западните Балкани и Украйна.

За да се осигури гладко и прозрачно изпълнение на всички инвестиции, набелязани в програмата за реформи, Комисията възнамерява да използва изпитаната методика на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, като същевременно запази посочените по-горе условия.

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

☒ **ограничен срок на действие**

– ☐ в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ

– ☒ Финансово отражение от 2025 до 2027 г. за бюджетни кредити за поети задължения и от 2025 г. за бюджетни кредити за плащания.

☐ **неограничен срок на действие**

– Изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,

– последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета[6]

☒ **Пряко управление** от Комисията

– ☐ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

– ☐ от изпълнителните агенции

☐ Споделено управление с държавите членки

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

– ☐ трети държави или на органите, определени от тях;

– ☐международни организации и техните агенции (да се уточни);

– ☐ Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд

– ☐ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент;

– ☐ публичноправни органи;

– ☐ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото са им предоставени подходящи финансови гаранции;

– ☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и на които са предоставени подходящи финансови гаранции;

– ☐ органи или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт

– ☐ субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни органи със задължение за обществена услуга и разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на

[6] Подробности във връзка с методите на изпълнение на бюджета и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие може да бъдат ограничени до максималния размер на подкрепата от Съюза.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Конкретните количествени и качествени етапи ще бъдат определени в програмата за реформи (одобрени от Комисията с решение за изпълнение), за да може да се следи изпълнението на условията за плащане. Молдова подава на всеки шест месеца надлежно обосновано искане за отпускане на неподлежаща на връщане финансова подкрепа и на заема, като посочва как е постигнато задоволителното изпълнение на тези условия въз основа на количествени и качествени етапи, установени в решението за изпълнение. Освен това в сключеното с Молдова споразумение относно Инструмента ще бъдат определени показатели за докладване и мониторинг, които ще позволят по-широк мониторинг и докладване за напредъка по общите и специфичните цели на Инструмента. Комисията ще докладва всяка година на Европейския парламент, Съвета и Комитета, посочен в член 27, относно усвояването на средствата, предоставени по Инструмента, както и за напредъка в постигането на целите. Тя също така ще извърши последваща оценка на регламента.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол

Инструментът ще се изпълнява чрез пряко и непряко управление. Частта с пряко управление се отнася до директен превод на средства към държавния бюджет на Молдова, а друга част ще бъде предоставена от Молдова за инвестиционни проекти, одобрени по линия на ПИПС.

Стратегията за контрол ще бъде адаптирана към изпълнението по всеки от тези стълбове с използване на мониторинг, оценка и одити. Специално внимание ще бъде отделено на усвояването от страна на Молдова на предоставените ѝ средства като пряка финансова помощ и на мониторинга на задължението на Молдова да предостави предварително определен процент за проекти, одобрени по линия на ПИПС. Отпускането на средствата ще се извършва съгласно фиксиран шестмесечен график въз основа на искания за отпускане на средства, подадени от Молдова, и след проверка от страна на Комисията на изпълнението на съответните условия за плащане. Многопластовата структура на въведените механизми за контрол осигурява интегрирана рамка, за да се гарантира, че са въведени всички подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза. Чрез нея ще се гарантира, че е взет предвид принципът на пропорционалност и специфичните условия, при които ще функционира Инструментът. Освен това, мерките по програмата за реформи следва да допринесат за подобряване на ефикасното управление на публичните финанси и на системата за контрол, изпирането на пари, избягването на данъци, отклонението от данъчно облагане, измамите и организираната престъпност, както и за ефективна система за контрол на държавните помощи, с цел да се осигурят справедливи условия за всички предприятия. Програмата за реформи ще съдържа описание на такива системи, както и конкретни стъпки, свързани с глава 32, за да бъде подпомогната Молдова за привеждане на нейните изисквания за одит и контрол в съответствие със стандартите на Съюза. В случай че искането за отпускане на средства включва етап, свързан с глава 32,

Комисията няма да приеме решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Основният риск, идентифициран във връзка с финансирането, е свързан с неизпълнението на условията за плащане, засягащи плащането на средствата. Мерките, които ще бъдат въведени за намаляване на този риск, са следните:

оценка от Комисията на изпълнението на съответните условия за плащане, преди да бъдат отпуснати средствата, с възможност те да не бъдат отпуснати;

намаляване или неотпускане на подкрепата или събиране на сумите, изразходвани за постигане на целите на Инструмента, при нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са коригирани от Молдова, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от споразуменията, сключени с Молдова;

спиране на финансирането в случай, че Молдова не изпълни предварителните условия, посочени в член 5.

в случай че искането за отпускане на средства включва етап, свързан с глава 32, Комисията няма да приеме решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

2.2.3. Оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

Финансовият принос ще бъде предоставен на Молдова под формата на финансиране, което не е свързано с разходите, посочени в член 125, параграф 1, буква а) от Финансовия регламент.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Предложението съдържа конкретни разпоредби за защита на финансовите интереси на Съюза. Инструментът ще включва стабилна система за одит и контрол, изложена в многопластов механизъм: реформата на системите за одит и контрол на Молдова ще бъде включена като част от реформите в програмите за реформи; Също така Комисията може да извършва подробни прегледи на системите за изпълнение на националния бюджет въз основа на оценка на риска и диалог с националните одитни органи, както и да отправя препоръки за подобряване на системите. Освен това, в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, OLAF, Сметната палата и Европейската прокуратура разполагат с необходимите права и достъп, за да изпълняват съответните си функции. Инвестиционната част на Инструмента ще се изпълнява с международни финансови институции въз основа на оценките на стълбовете и рамковите споразумения с тях.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Номер	Многогод./едногод.[3]	от държави от ЕАСТ[4]	от държави кандидатки и потенциални кандидати[5]	от други трети държави	други целеви приходи
6	14.01.01.01 Разходи за подкрепа за Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа	Едногод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
6	14.02.01.11 Източно съседство	Многогод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
6	14.02.01.70 ИССРМС — Глобална Европа — провизиране на общия фонд „Провизии“	Многогод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ

3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетите кредити за оперативни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи

– ☐ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	6	Съседните региони и светът

ГД: „Политика за съседство и преговори за разширяване“ (NEAR)			Година **2025**[7]	Година **2026**	Година **2027**	**ОБЩО**
○ Бюджетни кредити за оперативни разходи						
14.02.01.11[8]	Ангажименти	(1а)	93 600	93 600	93 600	**280 800**
	Плащания	(2а)	pm	pm	pm	pm
14.02.01.70	Ангажименти	(1б)	45 000	45 000	45 000	**135 000**
	Плащания	(2б)	pm	pm	pm	pm
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми[9]						
14.01.01.01		(3)	1 400	1 400	1 400	**4 200**
ОБЩО бюджетни кредити	Ангажименти	=1а+1б +3	140 000	140 000	140 000	**420 000**

7 Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата. Моля, заменете буквата N с очакваната първа година от изпълнението (например: 2021 г.). Същото за следващите години.

8 Съгласно официалната бюджетна номенклатура.

9 Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

за ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“	Плащания	=2a+2б +3	pm	pm	pm	pm
○ ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи	Ангажименти	(4)	138 600	138 600	138 600	**415 800**
	Плащания	(5)	pm	pm	pm	
○ ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми		(6)	1 400	1 400	1,400	**4 200**
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 6 от многогодишната финансова рамка	Ангажименти	=4+6	140 000	140 000	140 000	**420 000**
	Плащания	=5+6	pm	pm	pm	pm

Функция от многогодишната финансова рамка	**7**	„Административни разходи“[10]

ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“		Година **2024 г.**	Година **2025 г.**	Година **2026 г.**	Година **2027 г.**	**ОБЩО МФР 2021—2027 г.**
• Човешки ресурси		0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
• Други административни разходи		0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
ОБЩО ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“	Бюджетни кредити	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = Общо плащания)	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година	Година	Година	Година	**ОБЩО МФР**

[10] Необходимите бюджетни кредити следва да се определят, като се използват данните за средните годишни разходи, налични на съответната уебстраница на BUDGpedia.

		2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2021—2027 г.
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—7	Ангажименти	**0,000**	**140 356**	**140 356**	**140 356**	**421 068**
от многогодишната финансова рамка	Плащания	**0,000**	**140 356**	**140 356**	**140 356**	**421 068**

3.2.2. Очакван резултат, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи (not to be completed for decentralised agencies)

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Общи цели	Година **2025**	Година **2026**	Година **2027**	**ОБЩО**
а) подкрепа за процеса на разширяване, като се ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките („достижения на правото“) на Съюза чрез приемането и осъществяването на реформи с оглед на бъдещо членство в Съюза;	138 600	138 600	138 600	**415 800**
б) подкрепа за постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза				
в) ускоряване на социално-икономическата конвергенция на икономиката на Молдова със Съюза				
ОБЩО бюджетни кредити	138 600	138 600	138 600	**415 800**

3.2.3. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

– ☐ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	ОБЩО 2021—2027 г.
ФУНКЦИЯ 7					
Човешки ресурси	0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**
Извън ФУНКЦИЯ 7					
Човешки ресурси	0,000	0,661	0,661	0,661	**1,983**
Други разходи с административен характер	0,000	0,739	0,739	0,739	**2 217**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7	**0,000**	1 400	1 400	1 400	**4 200**
ОБЩО	**0,000**	**1 756**	**1 756**	**1 756**	**5 268**

Бюджетните кредити, необходими за човешки ресурси и други административни разходи, ще бъдат покрити от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения. Горните стойности представляват допълнителните нужди на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“.

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Длъжностни лица и срочно наети служители	Човешките ресурси в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) ще работят върху разработването на политики, правни въпроси, като се обръща специално внимание на въпроси, свързани с обществените поръчки, финансово управление, управление на договори, одит, мониторинг, докладване и оценка. 2 AD (административен персонал)
Външен персонал	3 в централата и 2 в делегацията в Молдова Необходимите човешки ресурси в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) ще работят върху разработването на политики, правни въпроси, като се обръща специално внимание на въпроси, свързани с обществените поръчки, финансово управление, управление на договори, одит, мониторинг, докладване и оценка.

3.2.4. Очаквани нужди от човешки ресурси

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет

Оценката се посочва в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)[11]

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ		Година **2024 г.**	Година **2025 г.**	Година **2026 г.**	Година **2027 г.**
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)					
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)		0	0	0	0
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)		0	0	0	0
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)		0	0	0	0
01 01 01 11 (Преки научни изследвания)		0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)		0	0	0	0
• Външен персонал (в ЕПРВ)					
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		0	0	0	0
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0
Административни разходи Ред за административна подкрепа [14.01.01.01]	- в централата	0	0	0	0
	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		0	0	0	0
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)		0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7		0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 7		0	0	0	0
ОБЩО		**0**	**0**	**0**	**0**

Персонал, необходим за изпълнение на предложението (в ЕПРВ):

	Покрит от наличния понастоящем персонал в службите на Комисията	**Извънреден допълнителен персонал***		
		Финансиран по функция 7	**Финансиран от ред ВА**	**Финансиран от такси**
Длъжности в щатното разписание	**N/A**	N/A	2	N/A
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)	**N/A**	N/A	5	N/A

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети	Човешките ресурси в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) ще работят

[11] Моля, посочете по-долу колко ЕПРВ в рамките на посочения брой вече са разпределени за управлението на действието и/или могат да бъдат преразпределени в рамките на Вашата ГД и какви са нетните Ви нужди.

служители	върху разработването на политики, правни въпроси, като се обръща специално внимание на въпроси, свързани с обществените поръчки, финансово управление, управление на договори, одит, мониторинг, докладване и оценка. 2 AD (административен персонал)
Външен персонал	3 в централата и 2 в делегацията в Молдова Необходимите човешки ресурси в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) ще работят върху разработването на политики, правни въпроси, като се обръща специално внимание на въпроси, свързани с обществените поръчки, финансово управление, управление на договори, одит, мониторинг, докладване и оценка.

3.2.5. Преглед на очакваното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

Задължително: в таблицата по-долу следва да се включи най-добрата оценка на свързаните с цифровите технологии инвестиции, произтичащи от предложението/инициативата.

По изключение, когато това е необходимо за изпълнението на предложението/инициативата, бюджетните кредити по функция 7 следва да се представят в определения ред.

Бюджетните кредити по функции 1—6 следва да бъдат отразени като „Разходи по политиката за информационни технологии за оперативни програми“. Тези разходи се отнасят до оперативния бюджет, който ще се използва за повторно използване/закупуване/разработване на ИТ платформи/инструменти, пряко свързани с изпълнението на инициативата, и свързаните с тях инвестиции (например лицензи, проучвания, съхранение на данни и др.). Информацията, предоставена в тази таблица, следва да съответства на данните, представени в раздел 4 „Цифрови измерения“.

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година **2024 г.**	Година **2025 г.**	Година **2026 г.**	Година **2027 г.**	**ОБЩО МФР 2021—2027 г.**
ФУНКЦИЯ 7					
Разходи за ИТ (институционални)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Извън ФУНКЦИЯ 7					
Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
ОБЩО	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Съвместимост с текущата многогодишна финансова рамка

Предложението/инициативата:

– ☐ може да се финансира изцяло чрез преразпределяне на средства в рамките на съответната функция от многогодишната финансова рамка (МФР).

– ☐ налага да се използват неразпределеният марж под съответната функция от МФР и/или специалните инструменти, предвидени в Регламента за МФР.

– ☐ налага преразглеждане на МФР.

3.2.7. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

– ☐ не предвижда съфинансиране от трети страни

– ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни, като оценките са дадени по-долу:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година **2024 г.**	Година **2025 г.**	Година **2026 г.**	Година **2027 г.**	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган					
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити					

3.3. Очаквано отражение върху приходите

– ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.

– ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:

  – ☐ върху собствените ресурси

  – ☐ върху разните приходи

  – ☐ да се посочи дали приходите са записани по разходни бюджетни редове

милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата[12]			
		Година 2024	Година 2025	Година 2026 г.	Година 2027 г.
Статия ….					

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

[12] Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

4.2. Данни

4.3. Цифрови решения

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение